

HET BOEK ESTHER.

Het Boek Esther ontleent niet zijn naam aan den Schrijver, maar aan ene der hoofdpersonen van de belangrijke geschiedenis, die ons in dit Boek wordt gemeld, aan een Joodse vrouw, die, in den weg van Gods Voorzienigheid, koningin van Perzië werd.

Het verplaatst ons in het tijdvak, tussen den terugkeer van Ezra en van Nehemia naar Palestina, en geeft ons een blik op den toestand der Joden, die nog in het vreemde land waren achtergebleven.

Toestanden, die ons zo duidelijk mogelijk doen zien, van hoe grote noodzakelijkheid het was, dat het nakroost van Abraham weer naar het land der vadersen optoog, om bevestigd te blijven in den dienst en in het geloof aan den God van Abraham, Izaak en Jakob; maar ook, hoe gevaarlijk het was, om, nu God, de Heere, weer de slavenketen had verbroken en het oordeel der ballingschap had opgeheven, in het vreemde land achter te blijven, en eindelijk en bovenal, hoe God, de Heere, trots de zonde van zijn volk, er op bijzondere wijze voor zorgt, dat de vijand, die het op den ondergang van Israël en daarom op den ondergang van de kerk had toegelegd, wordt beschaamd, ja, hoe op diens eigen hoofd terugkeert, wat hij ten verderve van het volk der beloften had beraamd.

Het laat zich moeilijk verdelen, dewijl het één aaneengeschenkeld verhaal bevat, omtrent de redding van Israël.

Al vinden we in dit Boek den naam van God met zichtbare letteren niet geschreven, toch vindt men dien Naam als onzichtbaar schier op iedere bladzijde uitgedrukt.

HOOFDSTUK 1.

VASTHI WORDT VERSTOTEN, OMDAT ZIJ WEIGERT TOT AHASVEROS' MAALTIJD TE KOMEN.

1. Vs. 1-9. Ahasveros, de koning van Perzië, vertoont aan zijne groten zijn macht en heerlijkheid en beraadslaagt in het derde jaar zijner regering, in zijn residentie Susan over zaken, die het aanzien van zijn koninkrijk betreffen; dit duurt 180 dagen. Hierop geeft hij een feest van 7 dagen voor de bewoners der residentie, welke op ene omtuinde plaats van het koninklijk park op het overvloedigst onthaald worden. Tegelijkertijd geeft ook de koningin Vasthi in het paleis, aan de vrouwen van het hof een maaltijd.

1. Het geschiedde nu in de dagen van Ahasveros (hij is die Ahasveros 1) of Xerxes, die van 486-465 v. Chr. regeerde (Ezra 1: 4 en 4: 6) van Indië af, waar zijn vader Darius Hystaspes doorgedrongen was, tot aan Morenland toe, tot aan het zuidelijk van Egypte gelegene Ethiopië, welke beide landen reeds de opvolger van Cyrus, Kambyzes aangegrepen had en Xerxes opnieuw aan zich onderwierp, honderd zeven en twintig landschappen of satrapieën, zodat Daniël's voorzegging (Dan. 8: 3 vv.) nu geheel tot vervulling was gekomen).

1) De naam Ahasveros is een Perziaans woord, hetwelk enen groten vorst, enen zeer machtigen Alleenheerser betekent. Dan. 9: 2 lezen wij ook van enen Medischen Koning, die mede onder dien naam voorkomt. Het schijnt een gewone naam der koningen van de Meden en Perzen geweest te zijn, op soortgelijke wijze, als de koningen van Egypte den naam van Farao droegen.

Scaliger (geb. 1540 te Agen in 't zuiden van Frankrijk, -bij zijn verblijf in Parijs, was hij gedurende de schriktonelen van de Parijse bloedbruiloft zo verdiept in zijne studiën, dat hij van het woest geschreeuw der gewapenden, noch van het geschrei van vrouwen en kinderen en het kermen van gewonden en stervenden iets vernam-tot de Protestantse kerk overgegaan, later Hoogleraar aan de hogeschool te Leiden, beroemd als vervaardiger van een doorwrocht chronologisch systeem, heeft het eerste beweerd dat onder dezen Ahasveros Xerxes I moest worden verstaan. Deze mening wordt nu door de geschiedkundigen, zowel als door de Schriftverklaarders als de alleen ware bijna algemeen erkend. Slechts een enkele maal (bv. in Flüge's leerboek der Bijbelse geschiedenis) komt nog de mening van Nickes voor, dat onder Ahasveros de Medische koning Cyaxares, zoon van Phraortes (2 Koningen 22: 2) moet verstaan worden (Dan. 9: 1). Die mening rust op ene opvatting van Hoofdstuk 2: 5 vv., die voor de hand ligt, maar toch verkeerd is. Voor de eerste opvatting spreekt niet alleen de boven opgegevene uitbreiding van het Perzische rijk (Herod. 7: 9), benevens andere geschiedkundige omstandigheden, maar vooral ook de gelijkheid in karakter van Ahasveros in ons Boek met den gruwzamen, luimachtigen, onmatigen en tot onzinnige dingen geneigden despoot Xerxes (Herod. 7: 35,37; 9: 107. lust. hist. 2: 12. Strabo 14: 634)..

2. In die dagen, als de koning Ahasveros, na den gelukkig volbrachten oorlog tegen Egypte en Ethiopië, op den troon zijns koninkrijks zat, die op den burcht Susan was, waar hij gewoonlijk een gedeelte van het jaar, en wel den zomer doorbracht (Nehemia 1: 1);

3. In het derde jaar zijner regering, d.i. in het jaar 483 v. Chr., toen hij juist den veldtocht tegen Griekenland wilde ondernemen, maakte hij enen maaltijd, een schitterend feest, te Susan al zijnen vorsten en zijnen knechten: de macht van Perzië en Medië, de gehele lijfwacht van ongeveer 14.000 man, de grootste heren, de stadhouders der provincies, en de oversten der landschappen, de vorsten over 127 landschappen waren voor zijn aangezicht.

4. Als hij vertoonde den rijkdom der heerlijkheid zijns rijks, en de kostelijkheid des sieraads zijner grootheid, vele dagen lang, honderd en tachtig dagen 1).

1) Na het eindigen van den veldtocht tegen Egypte riep Xerxes in het derde jaar zijner regering alle groten van zijn rijk naar Susan, om met hen over den veldtocht naar Griekenland te beraadslagen Herod. 8: 8)..

Dit betekent niet, dat het feestmaal 180 dagen geduurd heeft, zoals sommigen menen, maar dat er 180 dagen verliepen met het vertonen van den rijkdom en heerlijkheid van Perzië en het beraadslagen over den veldtocht tegen Griekenland. In het volgende vs. wordt ook eerst van een gastmaal gesproken en daarvan gezegd, dat dit gegeven werd toen de 180 dagen vervuld (letterlijk: vol) waren.

5. Toen nu die 180 dagen vervuld, ten einde waren, maakte de koning, uit vreugde over het gelukkig tot stand gekomen besluit, om den veldtocht tegen Griekenland weer te ondernemen, en omdat hem zijne hoogdravende plannen reeds zo goed als volbracht schenen, enen maaltijd al den volke, dat gevonden werd op den burcht Susan, van den grootste tot den kleinste, van den voornaamste tot den geringste, zeven dagen lang, in het voorhof van den hof van het koninklijke paleis.

De parken en diergaarden (paradijzen), die de koninklijke paleizen in Perzië omgeven, worden door de Ouden zeer geprezen. Zo verhaalt Xenophon, dat Cyrus te Sardes enen tuin had, dien hij eigenhandig bebouwd en met allerlei bomen beplant had. Toen hij dien eens aan Lysander toonde en deze de schoonheid, orde en grootte der bomen, de vruchtbaarheid van den grond en de liefelijkheid van der bloemengeur bewonderde, verzekerde Cyrus, dat hij alles bestuurd en geregeld had; nooit zette hij zich aan den maaltijd, zonder vooraf in den tuin gearbeid te hebben..

Klinkenberg en anderen houden dezen hof voor gaanderijen (zie Hoofdstuk 5: 1)

6. Er waren in dien hof aan de omheining witte, groene en hemelsblauwe behangsels in een kring uitgespannen, gevat aan fijn linnen en purperen banden, die in zilveren ringen en aan marmeren pilaren vast gemaakt waren, zodat elke twee pilaren een wit of blauw behangsel insloten; de bedsteden, de lage rustbanken, op welke men volgens Aziatische wijze zich bij den maaltijd neervleide, waren van goud en zilver¹), en stonden op enen vloer van porfier-steen en van marmer, en albast, en kostelijke stenen.

1) Ook in den veldtocht tegen Griekenland gebruikte Xerxes, om zijnen rijkdom te tonen, rustbanken van stoffen, die met goud- en zilverdraad gewerkt waren. Deze voerden hij en zijne veldheren met zich, en werden later de buit der Grieken (Herod. 9: 81)..

7. En men gaf te drinken in vaten van goud (Dan. 5: 3), en het ene vat was anders dan het andere vat, de drinkvaten werden telkens met andere afgewisseld, zo als de Perzen zeer gezet zijn op het bezitten van zeer vele drinkvaten; en er was veel koninklijke wijn, wijn, zo als de koning die gewoon was zelf te drinken, naar des konings vermogen.

8. En het drinken geschiedde naar de wet, die de koning gesteld had, dat niemand dwong, terwijl anders het drinken op aandrang des hofdienaars geschiedde; en er was volkomen vrijheid, want alzo had de koning vastelijk bevolen aan alle groten zijns huizes, dat zij bij de bediening der gasten doen zouden naar den wil van een iegelijk, zodat het een iegelijk vrijstond zoveel te eten of te drinken, als hij wilde.

9. De koningin Vasthi, de lievelingsgemalin van Ahasveros en hoofdsultane (Nehemia 2: 6), maakte ook enen maaltijd voor de vrouwen van Susan, in het koninklijke huis, hetwelk de koning Ahasveros had; deze maaltijd werd gehouden afgezonderd van de mannen.

10.

II. Vs. 10-22. Op den laatsten dag, als de uitgelatenheid haar toppunt bereikt heeft, beveelt Ahasveros aan zijne 7 gesnedenen, de koningin Vasthi voor hem te brengen, om den volken en oversten hare schoonheid te tonen. De koningin weigert aan dat bevel te gehoorzamen. Ahasveros, die daarin ene van die onbeschaamdheden ziet, waaraan de geschiedenis der Perzische koninginnen zo rijk is, legt de zaak aan zijnen met de wet bekenden staatsraad voor, volgens de gewoonte en instelling. Een der leden spreekt als resultaat der gemeenschappelijke beraadslaging uit, dat Vasthi niet alleen tegen den koning, maar ook tegen alle vorsten en onderdanen misdreven had, daar het voorbeeld der koningin alle andere vrouwen zou verleiden tot verachting van hare mannen, en veel onheil zou te weegbrengen. Er moest dus een onverbreekbare wet uitgevaardigd, en in het gehele rijk bekend gemaakt worden, waar hij Vasthi's verstoting werd bepaald. Zulk ene koninklijke bekendmaking zou de vrouwen in het gehele uitgestrekte koninkrijk dwingen hare mannen te eren, Dienovereenkomstig handelt de koning; hij vaardigt bovendien nog een bijzonder schrijven uit met de bepaling, dat ieder man in zijn huis het bestuur zou hebben.

10. Op den zevenden dag van het volksfeest, waarbij de oversten en satrapen nog mede tegenwoordig waren, toen des konings harten dat zijner gasten, zo als dit steeds en bijzonder tegen het einde, bij de Perzische drinkgelagen het geval is, vrolijk was van den wijn, als hij dronken en daardoor overmoedig en wellustig geworden was, zei hij tot Mehuman, Biztha, Charbona (vgl. Hoofdstuk 7: 9), Bigtha en Abachtha, Zethar en Charchas, de zeven kamerlingen, eunuchen of gesnedenen, dienende voor het aangezicht van den koning Ahasveros,

Het getal zeven, zegt Heeren, komt bij de Perzen bijna in alle hun openlijke instituten voor, waar een groter getal nodig was; het was daarom ook bij hen waarschijnlijk een heilig getal (vs. 14). De bovengenoemde kamerlingen zijn gesnedenen, die het ambt hadden, aan de vrouwen de koninklijke bevelen over te brengen, gelijk den koning gesnedenen ten dienste stonden, zo had ook de koningin hare eigene Eunuchen (Hoofdstuk 4: 4 vv.).

Het zevental der Eunuchen hangt met de voorstelling van de 7 Amscha's pands samen.

11. Dat zij Vasthi, de koningin, zouden brengen voor het aangezicht des konings, in hare koninklijke versiering, in 't bijzonder met de koninklijke kroon, ene soort van tulband, die van boven spits toeliep en in de hoogte stond, om den volken en den vorsten hare schoonheid te tonen, want zij was schoon van aangezicht 1).

1) Bij gewone maaltijden zat de koningin naast den koning, maar bij zulke feestmalen niet. Dit streed met de hofetiquette in het Oosten. Indien de koning dan ook niet door den wijn was verhit geweest, zou hij zulk een opdracht niet hebben gegeven aan zijne kamerlingen; maar ook hier zou blijken, dat menselijke dwaasheid niet zelden dienen moet, om Gods Raad te volvoeren.

12. Doch de koningin Vasthi weigerde te komen op het woord des konings, hetwelk door den dienst der kamerlingen haar aangezegd was, hoewel zij zeer goed wist, dat het des konings eigen bevel was, hetwelk tot haar was gekomen 1). Toen werd de koning zeer verbolgen, en zijne grimmigheid ontstak in hem, want het was voor hem onverdraaglijk, dat al zijne pracht met de versmading van de zijde ener vrouw zou eindigen 2).

1) Het was ene Perzische gewoonte, de wettige gemalinnen aan de tafel te laten komen en met haar gemeenschappelijk te eten; zodra echter de zucht tot drinken ontwaakte en de overhand verkreeg, verwijderden zij zich en lieten aan de bijwijken hare plaats. Daarom ziet Vasthi met recht als ene belediging aan, wat de koning van haar eist: zij wordt daardoor in de klasse der bijwijken geplaatst en wil nu hare waardigheid als koningin en vrouw des te minder op het spel zetten, als haar dergelijke voorbeelden van de schaamteloosheid van dronken Perzen tegenover hun vrouwen, gelijk Herodotus (5: 18 vv.) vertelt, zeker bekend waren..

2) Zo eindigt het grote, wereldse feest met al zijne wereldse heerlijkheid en vreugde in ene diepe en onheilbare scheuring in het eigenlijke midden van het rijk, in het koninklijk huis..

13. Toen zei de koning tot de wijzen, de zeven staatsraden (vs. 14), de Magiërs en sterrekundigen (Dan. 1: 20), die de tijden verstonden, die wisten, wat volgens tijden en zeden gevoegelijk was, (want alzo moest des konings zaak geschieden, op die wijze moest naar de staatsinstelling ene zaak, die des konings huis aanging, behandeld worden, in de tegenwoordigheid van al degenen, die de wet en het recht wisten en de kennis hadden om die uit te leggen).

14. De naasten nu onder die wetgeleerden bij hem waren Carsena, Sethar, Admatha, Tarsis, Meres, Marsena, Memuchan, zeven vorsten der Perzen en der Meden (Ezra 7: 14. Jer. 52: 25),

die het aangezicht des konings zagen, die steeds vrijen toegang tot hem hadden, terwijl het anders moeilijk was toegang tot den koning te verkrijgen, die vooraan zaten in het koninkrijk 1), die grootwaardigheidsbekleders waren):

1) Hieruit blijkt, dat deze zeven vorsten ook tot de rechtskundigen behoorden, ja, onder hen ene voorname plaats bekleedden.

15. Wat men naar de wet met de koningin Vasthi doen zou, omdat zij niet gedaan had het woord van den koning Ahasveros, door den dienst der kamerlingen (vs. 12)?

16. Toen zei Memuchan, na vooraf met de wijzen in ene plechtige vergadering geraadpleegd te hebben, voor het aangezicht des konings en der vorsten: De koningin Vasthi heeft niet alleen tegen den koning misdaan, maar ook tegen al de vorsten en tegen al de volken, al de onderdanen, die in al de landschappen van den koning Ahasveros zijn.

17. Want deze daad der koningin zal uitkomen tot alle vrouwen, zodat zij, door haar voorbeeld verleid, hare mannen verachten zullen in hare ogen, als men zeggen zal: De koning Ahasveros zei: dat men de koningin Vasthi voor zijn aangezicht brengen zou; maar zij kwam niet; hoe zouden wij dan nog dit juk verdragen?

18. Te dezen zelve dage, van dezen dag af, dat dit bekend zal worden, zullen de vorstinnen van Perzië en Medië, die in de nabijheid van het hof leven, en het eerst van die weigering zullen horen, ookalzo zeggen tot al de vorsten des konings, als zij deze daad der koningin zullen horen, en er zal, van de zijde der vrouwen, verachtens, en van de zijde der mannen toorns genoeg wezen.

19. Indien het den koning goeddunkt, dat een koninklijk gebod van hem uitga, hetwelk geschreven worde in de wetten der Perzen en Meden, en dat men het niet overtrede 1): dat Vasthi niet inga voor het aangezicht van den koning Ahasveros, maar voor altijd verstoten zij; en de koning geve haar koninkrijk, hare koninklijke waardigheid, aan hare naaste, die beter is dan zij, en die hij gemakkelijk zal vinden.

1) Een koninklijk edict mocht niet worden ingetrokken. Daarom stellen de vorsten den koning voor zulk een edict uit te vaardigen, opdat Vasthi nooit weer in gunste bij den koning zou komen. Zij vermoeden toch wel, dat de koning straks, als de wijn van hem zal zijn gegaan, spijt van zijn drift zal hebben en dan hebben zij de wraak van Vasthi te vrezen. Om deze te voorkomen, drijven zij door, dat bij koninklijk besluit Vasthi voor goed onttroond worde.

Zij schijnen dus meer de wraak van Vasthi, dan ene mogelijke opwelling van toorn van Ahasveros te vrezen.

Bij de Oosterse hoven was dan ook de invloed van de koningin niet gering.

20. Als het bevel des konings, hetwelk hij doen, uitvaardigen zal in zijn ganse koninkrijk (want het is groot 1) en bezit dus vele vrouwen), gehoord zal worden, zo zal de koning in aller

ogen voldoening verkregen hebben, en de kwade invloed van deze daad der koningin zal weggenomen worden; Zo zullen alle vrouwen aan hare mannen eer geven, van de grootste tot de kleinste toe 2), oude en jonge.

1) Deze uitweiding over de grootheid van het rijk moest dienen, om den koning te behagen en in een goede luim te brengen. Zeer vele dagen had hij besteed, om hun de macht van het rijk te tonen, welnu zij zullen nu ook zijn hoogmoed strelen.

2) in plaatst van bescheiden, iets dat toorn opwekt, ten beste te verklaren, richt zich deze vleier naar de begeerte van zijnen heer, brengt hem uit de dwaasheid in de onzinnigheid, en giet olie in het vuur. Maar de regering Gods, die uit alles iets goeds weet voort te brengen, is ook hierin in zoverre te erkennen, dat zij dezen raad tot een goed doel weet aan te wenden.

21. Dit woord nu was goed in de ogen des konings en der vorsten; en de koning deed naar het woord van Memuchan.

22. En hij zond brieven, edicten aan al de landschappen des konings, aan een iegelijk landschap naar zijn schrift geschreven, en aan elk volk naar zijne spraak overgezet: dat elk man overheer in zijn huis wezen zou en spreken naar de spraak zijns volks 1), en niet naar die zijner vrouw, wanneer die ene buitenlandse mocht zijn, gelijk dit de overmoed en heerszucht der vrouwen tot gewoonte in het rijk gemaakt had. (Nehemia 13: 24).

1) Volgens een andere interpunctie kunnen deze woorden zo worden overgezet, en dat een ieder spreken, zijne vrouw bevelen zou, wat hem goed mocht voorkomen, haar dus altijd zou kunnen bevelen om te komen, en zij geroepen zijnde daaraan gevolg te moeten geven..

Deze verandering van interpunctie deugt niet. De vertaling der Staten-Overzetters is zeer juist. De koning wil, dat ieder man in zijn eigen huis heer zal zijn, en dat daarom in een Perzisch huis Perzisch, in een Joods huis Joods zou worden gesproken.

HOOFDSTUK 2.

ESTHER WORDT TOT KONINKLIJKE EER VERHEVEN.

I. Vs. 1-18. Toen na enigen tijd Ahasveros' toorn bedaard was, en hij met smart over de jegens Vasthi betoonde hardheid nadacht, zonder dat ene weder-vereniging met haar mogelijk was, slaan de hovelingen voor, uit alle landen van zijn koninkrijk de schoonste meisjes uit te zoeken, en in den koninklijken harem te Susan te laten brengen; opdat daar de groot-kamerheer haar tooie en één van haar tot koningin in Vasthi's plaats vergeven worde. De voorslag vindt bijval en komt tot uitvoering; de jonge dochter, die tot deze waardigheid verheven wordt is Esther, oorspronkelijk Hadassa genoemd, de pleegdochter van den Jood Mordechai. Op den dag van hare verheffing geeft de koning een groot vreugdefeest in het gehele rijk.

1. Na deze geschiedenissen, toen de grimmigheid van den koning Ahasveros tegen zijne vorige gemalin Vasthi gestild was, en hij tot nadenken over hetgeen hij gedaan had gekomen was, gedacht hij aan Vasthi, en wat zij gedaan had, hoe hare daad haar tot misdaad aangerekend, voor hare kiesheid en voor de kracht van haar karakter pleitte, en wat harde zaak door deze onveranderlijke wet over haar besloten was.

Er is tussen het verhaalde in het vorige en in dit hoofdstuk een afstand van vier jaren; de feesten werden gehouden in het derde (Hoofdstuk 1: 3) en Esther werd tot koningin gekozen in het zevende jaar van Ahasveros' regering (Hoofdstuk 2: 16). Indien Ahasveros Xerxes is, heeft dit nog groter waarschijnlijkheid, vermits de geschiedenis meldt, dat juist tussen het derde en zevende jaar zijner regering, zijn beruchte krijgstoct in Griekenland heeft plaats gehad..

2. Toen zeiden 1) de jongelingen des konings, zijne hofjonkers (wel te onderscheiden van de kamerdienaars en staatsraden), die hem dienden: Men zoek voor den koning schone dochteren, maagden 2), schoon van aangezicht.

1) het spreekt van zelf, dat de koning niet voor zijn hofhouding verzwegen, zijn spijt over hetgeen gebeurd was. En het is daarom, dat zijn hof tot hem komt met het volgende voorstel, om zijn toorn of wrevel over het gebeurde te stillen en zich te hoeden voor zijn wraak.

2) Onder jonge dochters zijn te verstaan, huwbare maagden. Onder maagden, jonkvrouwen, die in aanmerking zouden kunnen komen voor gemalin des konings.

3. En de koning bestelle toezieners, beampten, in al de landschappen zijns koninkrijks dat zij vergaderen alle jongedochteren, maagden, schoon van aangezicht, tot den burcht Susan, tot het huis der vrouwen, in den harem, onder de hand, onder het toezicht van Hege, des konings (vs. 14) kamerling (zie Hoofdstuk 1: 10), bewaarder der vrouwen; en men geve haar hare versierselen, de kostbare zalving en andere middelen tot hare reiniging en versiering, gelijk die de koninklijke vrouwen betamen (vs. 12).

4. En de jonge dochter, die in de ogen des konings schoon wezen zal, worde koningin in stede van Vasthi. Deze zaak nu was goed in de ogen des konings en hij of, men deed alzo.

5. En er was een Joodse man op den burcht Susan, wiens naam was Mordechai (= bittere droefheid), niet te verwarren met dien, die volgens Ezra 2: 2. Nehemia 7: 7 met Zerubbabel naar Jeruzalem teruggekeerd was, een zoon van Jaïr (= hij zal verlichten), den zoon van Simeï, den zoon van Kis, een man van Jemini¹), een Benjaminiet.

1) Jaïr, Simeï en Kis zijn bezwaarlijk vader, grootvader en overgrootvader van Mordechai; maar al is Jaïr wellicht ook de vader, zo zijn toch wel Simeï en Kis namen van vroeger vermaarde voorvaderen. Simeï is waarschijnlijk de uit de geschiedenis van David bekende Simeï, en Kis de vader van Saul, want in de geslachtslijsten worden hoofdzakelijk slechts enige beroemde voorvaderen opgesomd. Op grond van deze verklaring der namen laat Josefus Esther uit koninklijken bloede, nl. van koning Saul afstammen en de Targum houdt Simeï voor den Benjaminiet, die David vloekte..

6. Die 1) (wiens familie) weggevoerd was van Jeruzalem a), met de weggevoerden, die weggevoerd waren met Jechonia of Jojachin, den koning van Juda, in het jaar 599 v. Chr., welken Nebukadnezar, de koning van Babel, had weggevoerd.

a) 2 Koningen 24: 14 vv.

1) Al schijnt dit die op Mordechai te slaan toch behoeft dit niet, dewijl niet zelden in de H. Schrift (Genesis 46: 8 e.a.) van iemand gezegd wordt, dat hij ergens vertoefd heeft, al had dit door zijne voorvaderen plaats. De Schrijver heeft o.i. alleen willen zeggen, dat deze Mordechai wel degelijk van Joodse afkomst was, wiens voorvaderen in de dagen van Jechonia met anderen naar Babel waren weggevoerd. Zo hij het zelf was geweest, zou hij nu den leeftijd hebben bereikt van 120 jaren, wat natuurlijk wel mogelijk is, maar niet waarschijnlijk, dewijl Esther zijn nicht was, de dochter van zijn vaders broeder (vs. 15) De Joodse afkomst, de afkomst uit iemand, die in Juda had gewoond, ziedaar waarop hier al de nadruk valt.

7. En hij was het, die opvoedde Hadassa (= mirtenstruik), (deze is Esther, welken oud Perzischen naam, gelijk aan het Griekse woord *asthr*, ster, zij later bij hare opname in het huis der vrouwen in plaats van haren oorspronkelijken verkreeg, de dochter zijns ooms, van den broeder zijns vaders, van Abichail (vs. 15)) -want zij had geen vader noch moeder; en zij was ene jonge dochter, schoon van gedaante en schoon van aangezicht; en als haar vader en hare moeder stierven, had Mordechai ze zich tot ene dochter aangenomen.

8. Het geschiedde nu, toen het woord des konings en zijne wet ruchtbaar was, en toen vele jonge dochters zamenvergaderd werden op den burcht Susan, onder de hand van Hegai (vs. 3), werd Esther ook genomen in des konings huis, onder de hand van Hegai, den bewaarder der vrouwen 1).

1) Deze opname geschiedde waarschijnlijk niet tegen Mordechai's wil; misschien bood hij zelf haar aan, om naar zijn overleg zijn volk tot nut te kunnen zijn. Nu kunnen Mordechai en Esther geenszins in deze zaak van alle zonde worden vrijgesproken. De veelwijverij was nooit geoorloofd, en geschiedde niet, zonder dat ook het vrouwelijk geslacht zich bezondigde. De echt met afgodische en heidense personen was altijd door God afgekeurd. De voorafgegane onrechtmatige verstoting van Vasthi had bovendien bij de door Esther gegevene toestemming wel in aanmerking mogen komen..

Hier hebben wij weer een merkwaardig voorbeeld, hoe wèl de Raad Gods in betrekking tot de bewaring van het volk wordt uitgevoerd, zonder dat Hij aan Mordechai of Esther het bevel geeft, om de plaats van de verstotene Vasthi in te nemen.

De koningskroon voor haar zo begeerlijk, zal dan ook aan de andere zijde, haar veel zorg, ja, doodsgerevaren baren.

9. En die jonge dochter was schoon in zijne, in Hegai's ogen, en zij verkreeg gunst voor zijn aangezicht; daarom haastte hij zich met de voorbereiding van twaalf maanden te beginnen (vs. 12 vv.), en met hare versierselen en met hare delen, van bijzondere spijzen (Dan. 1: 5) haar te geven, gelijk het de gewoonte was, dat zulke jonge dochters, afgezonderd van de overige, andere en betere spijzen ontvingen, en zeven aanzienlijke jonge dochters haar tot hare bediening en haar gezelschap als eredames te geven uit het huis des konings; en hij verplaatste haar en hare jonge dochters naar het beste, naar de prachtkamers, van het huis der vrouwen, waar zij zich moesten bevinden, die bestemd waren om tot den koning te komen.

10. Esther had haar volk en hare maagschap niet te kennen gegeven; want Mordechai had haar geboden 1), dat zij het niet zou te kennen geven, dat zij ene Jodin en zijne bloedverwant was.

1) Hij gelast haar niet, om haar volk te verloochenen, of om een leugen te vertellen, ten einde hare maagschap te verbergen, en zo hij dit gewild zou hebben, mocht zij hem in dezen niet ter wille zijn. Maar hij beval haar, om niet te openbaren, wie zij was, en om er niet op te roemen. Alle waarheden willen niet ten allen tijde gezegd zijn; doch ene onwaarheid mag nooit gesproken worden. Zij was gekomen te Susan en hare ouders waren al voor lang gestorven, dat elk haar aanmerkte voor een dochter van Perzische afkomst, en zij was geenszins verplicht, om de lieden deswege uit den droom te helpen, of beter te onderrichten..

Ongetwijfeld zag Mordechai in Esther's verhoging, iets goeds voor het volk Gods. Het is daarom, dat hij haar opdraagt, niet om de waarheid te ontkennen, maar indien zij er niet naar gevraagd wordt, te verzwijgen, nl. dat zij behoort tot het volk der Ballingschap.

11. Mordechai nu wandelde in trouwe zorg voor zijne pleegdochter en om op te merken wat voor de toekomst en voor het welzijn van zijn volk van groot gewicht kon worden, allen dag voor het voorhof van het huis der vrouwen, dat met muren omgeven en voor mannen niet betreedbaar was, om, waarschijnlijk door een met hem bevriend kamerdienaar, te vernemen

naar den welstand van Esther, en wat met haar geschieden zou, of misschien des konings keuze op haar vallen mocht.

12. Als nu de beurt van elke jonge dochter naakte, om tot den koning Ahasveros te komen, nadat haar, gelijk het geschied was, twaalf maanden lang naar de wet der vrouwen geschied was, wat betreft lichaamsreiniging en verzorging; want alzo werden vervuld de dagen harer versieringen, zes maanden, tot verhoging der lenigheid en schoonheid van het lichaam, met mirreolie, ene kostbare, welriekende, krachtgevende olie tot zalving der huid, en zes maanden met welriekende specerijen; tot verwijdering van elken kwaden reuk en tot verfrissing der huid in de hete luchtstreek, en met andere versierselen of reinigingszalven der vrouwen.

13. Daarmee, met al dien tooi kwam dan, wanneer aan haar de beurt kwam, de jonge dochter tot den koning; want al wat zij zei werd haar gegeven, dat zij daarmee ging uit het huis der vrouwen tot het huis des konings; zij mocht zich versieren op de wijze, die zij voor zich zelf het meest geschikt achtte, om hare bevalligheden te doen uitkomen.

14. Des avonds ging zij daarin tot den koning en des morgens ging zij weer naar het tweede huis der vrouwen, in een ander paleis, waarin de strenger bewaakte bijwijven van den koning woonden, en dat gescheiden was van het paleis der maagden, onder de hand van Saäsgaz, den tweeden (vgl. vs. 3) kamerling des konings, bewaarder der bijwijven; zij kwam niet weer tot den koning, ten ware de koning lust tot haar had en zij bij name geroepen werd.

15. Als de beurt van Esther, de dochter van Abichail, den oom van Mordechai, (die hij zich ter dochter genomen had), naakte, dat zij tot den koning komen zou, begeerde zij niet met al van de kostbaarheden, dan wat Hegai, des konings kamerling, de bewaarder der vrouwen, zei, zij liet het aan hem over, waarmee hij haar wilde versieren; en Esther verkreeg, om hare eenvoudigheid en schoonheid, genade in de ogen van allen, die haar zagen.

Het hart dat alzo gezind is, draagt het tooisel zonder gevaar, want het draagt het en draagt het niet, danst en danst niet, geniet van het leven en geniet het niet. Dat zijn de hemelse zielen, de verborgene bruiden van Christus, maar zij zijn zeldzaam. Het is moeilijk geen lust te hebben in groten tooi en in pracht..

16. Alzo werd Esther genomen tot den koning Ahasveros, tot zijn koninklijk huis, in de tiende maand van het Joodse jaar, welke, volgens de Hebreëen, genaamd is de tiende maand, de maand Thebeth, van de nieuwe maan van Januari tot dien van Februari, in het zevende jaar zijns rijks, in het jaar 478 v. Chr.

17. En de koning beminde Esther al spoedig boven alle andere vrouwen, en zij verkreeg genade en gunst voor zijn aangezicht, boven alle maagden, die uit zijn rijk verzameld waren; en hij zette de koninklijke kroon (zie Hoofdstuk 1: 11) op haar hoofd, en hij maakte haar koningin in de plaats van Vasthi 1).

1) Hieruit blijkt zo duidelijk mogelijk, dat Esther reeds bij de eerste ontmoeting genade vond in de ogen van den koning, en zij onmiddellijk tot koningin verklaard werd in de plaats van

Vasthi. Voor de eerste maal en niet voor de tweede maal, zoals sommigen menen, werd zij tot den koning gebracht in de maand Thebeth van het zevende jaar, en deze eerste maal was de koning reeds dadelijk besloten.

18. Toen maakte de koning enen groten maaltijd al zijnen vorsten en zijnen knechten, den maaltijd ter viering ter verheffing van Esther tot koningin, en hij gaf den landschappen rust, verlichting van belastingen, of misschien beter: verordende enen rustdag door zijn gehele rijk, en hij gaf geschenken aan al de feestvierenden in spijs en drank, naar des konings vermogen 1).

1) Uit de geschiedenis van dien tijd is het volkomen te verklaren, waarom tussen de verstoting van Vasthi en de verheffing van Esther tot koningin ongeveer 4 jaren verlopen zijn. Niet alleen verliep er enigen tijd, vóórdat de toorn van Xerxes tegen Vasthi bedaard was en hij schreden deed tot verkiezing ener nieuwe koningin, maar er volgde ook, vóórdat hij van de in het vrouwenhuis opgenomen maagden de ene na de andere tot zich liet komen, in het jaar 480 v. Chr. de tegen Griekenland besloten krijg met zijne gebeurtenissen bij Thermopylae, Artemisium en den beslissenden zeeslag bij Salamis, waarop Xerxes, met achterlating van Mardonius, naar Azië terugspoedde, en te Sardes de herinnering aan den ondervonden smaad in wellust en brasserijen zocht te vergeten. Toen later het bericht van het lot zijner landstroepen bij Platea en van den op dienzelfden dag verloren zeeslag bij Mykale tot hem kwam, begeeft hij zich tegen het einde van het jaar 479 naar Sardes, en in het begin van het volgende jaar, waarvan het begin nog in den kring van zijn zevende regeringsjaar valt, volgde dan het huwelijk met Esther. In deze Esther hebben niet weinige Uitlegers die Amestris willen zien, van welke Herodotus (9,109) ons verhaalt, en die als moeder van de drie zonen van Xerxes: Darius, Hystaspes en Artaxerxes bekend is. Dit wordt door velerlei omstandigheden weerlegd. Amestris was reeds vele jaren vroeger Xerxes' gemalin en liet (volgens Herod. 7: 114) in haren ouderdom ter ere van den god der onderwereld tweemaal zeven kinderen levend begraven. Intussen houden wij het voor meer dan waarschijnlijk, dat de Griekse geschiedschrijvers (behalve Herodotus ook Ktesias) veel van deze Amestris verhaald hebben, wat geschiedkundig onder de 2 of 3 gemalinnen verdeeld is, en dat wij bij haar even zo goed aan Vasthi als aan Esther, en ook nog aan ene derde, niet verder bekende vrouw te denken hebben. Darius en Hystaspes kunnen zonen van Vasthi geweest zijn, terwijl Artaxerxes zoon van Esther was. Wil men daartegen aanvoeren, dat volgens Herodotus (3: 84) die koninginnen, wier zonen in de regering mochten opvolgen, slechts uit de zeven eerste Perzische geslachten mochten gekozen worden, zo antwoorden wij, dat juist daarom Mordechai zijne nicht zo nadrukkelijk inscherpte, hare Joodse afkomst niet te verraden, en dat later Artaxerxes I slechts ten gevolge van listige aanslagen van Artabanus, den aanvoerder der koninklijke lijfwacht, aan de regering kwam (Ezra 7: 1)..

Zij verwierf al spoedig de gunst van Hegai en daaruit mag men afleiden, dat zij een der eersten is geweest, die tot den koning werd geleid. -

19.

II. Vs. 19-23. Als Esther reeds koningin is en Mordechai daardoor vrijen toegang tot het koninklijk paleis heeft verkregen, bestuurt God het zo, dat hij een zamenzwering ontdekt tegen des konings leven. Hij deelt dit aan de bevoegde macht mede, en na onderzoek wordt zijne mededeling waarheid bevonden.

19. Toen ter andere maal maagden vergaderd werden 1), zo zat (woonde) Mordechai als een hofdienaar in de poort des konings. Dat was de poort bij uitnemendheid, waar de gerechtszittingen gehouden werden.

1) Dit ziet niet op het vergaderen van maagden, ten tijde toen Esther tot koningin werd verheven (vs. 22), maar op ene latere gebeurtenis. Immers Mordechai zit in de poort des konings, d.i. hij woonde er als een hofdienaar; en uit vs. 20 blijkt, dat er correspondentie kon zijn tussen Esther en hem, wat niet geschieden kon, dan door tussenkomst van derden, toen zij nog in het vrouwenverblijf opgesloten met niemand anders dan de kamerlingen mocht spreken.

Alle andere verklaringen stuiten op onoplosbare bezwaren.

Dit feit wordt meegedeeld, dewijl het in het nauwste verband staat met de verhoging van Mordechai, de vernedering van Haman en de redding des volks.

Daarom deelt de heilige Schrijver het mede.

Een te andermaal vergaderen van maagden is niet te verwerpen, dewijl de veelwijverij aan de Oosterse hoven zeer sterk was.

20. Esther nu had hare maagschap en haar volk nog niet te kennen gegeven 1), ook niet, nadat zij tot koningin verheven was, gelijk als Mordechai haar geboden had, daar hij den tijd van voorzichtigheid en waakzaamheid voor hen beiden nog niet voorbij achtte, en wel wist, dat de gunst der wereld gemakkelijk in haat kan overgaan; want Esther deed het bevel van Mordechai ook nu nog, in kinderlijke gehoorzaamheid, gelijk als toen zij bij hem opgevoed werd.

1) Dat Esther niet alleen tot hiertoe, maar, gelijk het schijnt ook tot de eigenlijke Katastrophe (Hoofdst 7: 4 vv) hare Joodse afkomst onmogelijk voor den koning en voor Haman heeft kunnen verbergen, wordt door hen, die de waarheid van ons verhaal betwijfelen, gewoonlijk op den voorgrond gesteld. Ten onrechte, daar Esther in het geheel gene aanleiding had, om hare afkomst vroeger openbaar te maken, omdat Xerxes daarnaar zeker even zomin vraagde als andere Sultans naar de afkomst hunner gunstelingen, en Haman als grootvizier met den koninklijken harem niets te maken had..

Dat gene verandering in toestand ons een voorwendsel zij om onze plichten te vergeten, die wij jegens onze ouders of vrienden, die in de plaats van ouders stonden, hebben! Esther, hoewel ene koningin, betoonde denzelfden eerbied jegens Mordechai alsof zij van hem afhankelijk was. Onze Heere Jezus Christus was oneindig hoog boven zijne moeder verheven,

want Hij was de zoon van God; toch was hij onderworpen aan Zijne ouders, omdat Hij met hen leefde. Toen Hij aan het kruis hing gaf Hij aan zijne moeder enen anderen zoon, om haar te verzorgen, wanneer Hij de wereld zou verlaten hebben.

21. In die dagen, als Mordechai in de poort des konings zat (zie vs. 19), werden Bichthan en Theres, twee kamerlingen, of eunuchen (zie Hoofdstuk 1: 10),des konings, van de dorpelwachters, de bewaarders van des konings paleis, zeer toornig, waarschijnlijk omdat zij diep gekrenkt waren, en zij zochten de hand te slaan aan den koning Ahasveros.

22. En deze zaak werd Mordechai bekend gemaakt, volgens Josefus door een Joodsen slaaf van een der zaamgezworenen, met name Barnabasus, en hij gaf ze de koningin Esther te kennen; en Esther zei het den koning in Mordechai's naam 1).

1) Ook Hieruit blijkt het zo duidelijk mogelijk, dat, toen deze geschiedenis plaats greep, Esther reeds koningin was.

23. Als men de zaak onderzocht, is het alzo bevonden, als Mordechai gezegd had, en zij beiden werden aan ene galg gehangen; en het werd in de kronieken geschreven voor het aangezicht des konings, tot een eeuwig aandenken aan 's konings redding.

Herodotus (8,85) bevestigt, dat de namen van de weldoeners des konings in ene rijkskroniek zijn opgetekend. Zo verhaalt hij ook, dat Xerxes op den tocht naar Griekenland steeds schrijvers om zich gehad heeft, die de daden der Perzen aanstonds in ene kroniek hadden moeten optekenen..

Het was ene wijze instelling in Perzië, dat elke meldenswaardige daad van den koning en elke gebeurtenis onder zijn bestuur moest opgetekend worden. Ondersteld, wij wisten dat een zeker onzichtbaar schrijver alles, wat wij denken en spreken en doen, ter nederschreef, hoe zouden wij ons toeleggen op de beoefening van elke deugd! Weet dan, dat gene onzer daden kan vergeten worden, dat zelfs onze meest geheime gedachten geschreven zijn in boeken, die nooit te niet gaan (Openb. 20: 12).

HOOFDSTUK 3.

HAMAN'S EERGIERIGHED EN BLOEDDORST.

I. Vs. 1-15. Nadat in alle stilte een band tussen de hoogste plaats der wereld en het volk Gods geknoopt was, blijkt het plotseling, hoe Mordechai den stand van zaken beoordeeld heeft. Haman, de Agagiet, wordt de lieveling des konings, en als zodanig met de hoogste waardigheid des rijks bekleed. Ieder moet hem, als den plaatsbekleder des konings, goddelijke eer bewijzen. Mordechai weigert dit uit vreze voor God. Vol toorn besluit nu Haman, niet alleen Mordechai, maar zijn gehele volk te verdelgen. Door het lot doet hij onderzoek naar het gunstige tijdstip voor het bloedbad. Vervolgens stelt hij met huichelachtige gebaren de schadelijkheid van het gehate volk den koning voor, en zoekt hij hem, door de belofte zijnen schat daardoor aanzienlijk te vergroten, tot instemming te bewegen. Deze schenkt zijnen gunsteling niet alleen de aangeboden som, maar geeft hem ook volle macht over zijne onderdanen. Spoedig wordt het bevel, om alle Joden op den 13den Adar van het jaar 473 om te brengen, door staatsboden in alle provincies gebracht.

1. Een onbepaalden tijd, zeker enkele jaren, na deze geschiedenissen maakte de koning Ahasveros Haman (= alleen) groot 1), den zoon van Hammedatha (= een van een tweeling), den Agagiet 2), en hij verhoogde hem, en hij zette zijnen stoel boven al de zeven vorsten, dieals hoogste staatsraden bij hem waren, zo dat Haman als grootvizier de onmiddellijke plaatsbekleder des konings werd.

1) De ontstemming, die Xerxes gevoelde over den mislukten veldtocht tegen de Grieken, doet ons begrijpen, dat hij na zijn terugkeer de regeringswerkzaamheden aan anderen, zo als aan enen Haman overliet, en tot zulke onzinnige en goddeloze daden zijne toestemming kon geven. Maar gelijk altijd zo heeft ook nu de Heere reeds het redmiddel gereed, vóórdát Hij den Zijnen enig leed laat wedervaren..

2) Even als zorgvuldig opgemerkt is, dat Mordechai door Simeï uit het huis van Kis afstamde, en dus met het huis van koning Saul verwant was, zo wordt aan de andere zijde gedurig herhaald, dat Haman, de grote vijand der Joden, een Agagiet was (zie vs. 10. Hoofdstuk 8: 3,5; 9: 24), zonder twijfel opdat wij in hem enen nakomeling van dien Amalekietischen koning, dien Saul moest bestrijden, maar dien hij verschoond had (1 Samuel 15: 20,32), zouden zien. Haman behoorde dus tot een volk, aan hetwelk Jehova enen eeuwigen krijg had aangekondigd (Exodus 17: 15,10. Numeri 24: 20); hij was een Edomiet (Genesis 36: 12,16) dus een aartsvijand van den Israëlietischen naam. De geschiedenis van ons Boek is alzo zowel ene vernieuwing van de oude vijandschap van Amalek tegen Israël als ene vervulling van de belofte Gods (Exodus 17: 8 vv.), ook aan Zijn volk in de verbanning. Deze betekenis, welke dit Boek voor het Godsrijk heeft, springt nog te meer in het oog, wanneer wij in Mordechai enen nakomeling van Israëls eersten koning zien en daarbij achtgeven op Numeri 24: 7..

2. En al de knechten des konings, die in de poort des konings waren, alle regerings- en hofbeambten, neigden en bogen zich neer voor Haman, als voor den plaatsbekleder des konings, die Ormuzd, den god van het licht en leven openbaarde, want de koning had alzo van

hem bevelen, dat het niet slechts de gewone, Oosterse, eerbiedige groet moest zijn, maar ene betoning der aan den koning toekomende aanbidding; maar Mordechai, die wel wist, dat Gode alleen de ere toekwam en die van allen afgodendienst een afkeer had (Deuteronomium 27: 15), neigde zich niet, en boog zich niet neer 1).

1) Niet slechts het gewone, Oosterse eerbewijs door het buigen op ene knie, zo als wij dit door het gehele Oude Testament vinden en ook door de vroomste mannen verricht wordt, wordt voor Haman en den koning gevraagd, maar eigenlijke afgodische verering, als voor enen zichtbaren god, zo als het dan ook door vele getuigenissen der oudheid voldoende bewezen is, dat de oude Perzen den koning als god vereerden. Niet alleen de christenen der eerste eeuwen weigerden, als het van hen geëist werd, de beeldenissen des keizers goddelijk te vereren en voor hen wierook te offeren, en gingen daarvoor met vreugde in den dood; niet alleen Daniëls vrienden in Babel weigerden de afgodische verering van het gouden beeld en lieten zich in den oven werpen (Dan. 3: 5 vv.), maar zelfs ook Heidenen meenden, de voor den koning van Perzië gevraagde aanbidding niet te mogen geven. Zo is het bekend, dat de Atheners eens over Timagoras het doodvonnis uitspraken, omdat hij aan Darius ene zo diepe betuiging van eer bewezen had: dat de Spartanen weigerden zich voor den Perzischen koning neer te werpen, omdat het niet bij de Grieken in gebruik was, mensen alzo te eren, en dat, toen Alexander de Grote, later van zijne Macedoniërs dezelfde goddelijke verering vroeg, als de Perzen aan de vorige koningen bewezen hadden, zich deze met de grootste beslistheid daartegen stelden. Dat Mordechai, ook op gevaar af van zelf in 't verderf te storten, zonder mensenvrees zijnen God belijdt, en de zware verzoeking, om de vleespotten van Egypte en de gunst van enen machtigen grote en van enen sterken beheerser boven de smaadheid van het volk Gods te stellen, is iets groots en bewonderingswaardigs. Daaruit blijkt, dat de tijd der Goddelijke strafoefeningen over Zijn volk ware godsvrucht heeft gewerkt en waar geloof, dat de wereld overwint. Waar zulk ene trouw is, daar is ook de Almachtige hulp van God zeker. In het weigeren van de afgodische aanbidding ligt daarom, gelijk von Gerlach terecht zegt, het middelpunt van onze gehele geschiedenis..

3. Toen zeiden de knechten des konings, die in de poort des konings waren, tot Mordechai: Waarom overtreedt gij des konings gebod?

4. Het geschiedde nu, toen zij dit van dag tot dag tot hem zeiden, en hij naar hen niet hoorde, maar aan zijn plicht getrouw bleef, zo gaven zij het, half uit vleierij, half uit afgodischen ijver en duivelsen haat tegen de belijdenis van den waren God, Haman te kennen, opdat zij zagen, of de woorden van Mordechai bestaan zouden, of de hun door Mordechai gegevene rechtvaardiging zijner handelwijze voor Haman en den koning van kracht zou zijn en het ongestraft zou blijven; want hij, Mordechai, had hun te kennen gegeven, dat hij een Jood was 1), die voor de afgoden niet vreesde, maar God alleen eerde en liefhad.

1) Tot nog toe had Mordechai dit verzwegen, om Esther's wille. De tijd om zich te openbaren was tot nog toe niet gekomen. Nu brak echter de tijd aan, waarop hij niet langer zwijgen mocht. Nu moest hij zich verklaren, om te doen verstaan, waarom hij de afgodische verering van Haman en in Haman van den koning moest weigeren.

Zo werd zijn bekendmaken van zijne nationaliteit tevens een belijden van zijn, door de ballingschap, geoefend geloof.

5. Toen Haman na die mededeling er bepaald op lette en zag, dat Mordechai zich niet neigde, noch zich voor hem nederboog, noch knielde, noch zich ter aarde nederwierp, zo werd Haman vervuld met grimmigheid 1).

1) Tot nog toe scheen Haman er niet op gelet te hebben, of het zich niet hebben aangetrokken. Mordechai was hem er wellicht te gering voor. Hij hield hem voor een Pers. Maar nu hij hoort, dat hij behoort tot het verachte volk der Joden, nu wordt zijn toorn in hevige mate opgewekt. Van een Pers zou hij het geduld hebben, van den balling Mordechai, den overwonneling van zijn vorst, duldt hij de in zijne ogen grote belediging niet. En in Mordechai zal hij geheel het volk der Joden treffen.

De strijd tussen het vrouwen- en slangenzaad openbaart zich nu in hevige mate.

6. Doch hij, de hoogmoedige, verachtte in zijne ogen, achtte het te gering dat hij aan Mordechai, dien hij als overtreder van het koninklijk gebod had kunnen laten ombrengen, alleen de hand zou slaan; (want men had hem het volk van Mordechai aangewezen, zodat hij wist, dat hetgeen persoonlijke haat en verachting tegen hem was); maar Haman zocht al de Joden, die in het ganse koninkrijk van Ahasveros waren, namelijk het volk van Mordechai, dat verstrooid was, en ook dat in Palestina woonde, te verdelgen 1), daar zijn toorn was tegen den gehelen geest, dien Mordechai geopenbaard had.

1) Eén offer was voor dezen bloedhond niet genoeg; er moest een bloedbad voor hem zijn, zo als er in Frankrijk onder de Protestanten werd aangericht. Hoe is het mogelijk? zegt gij, dat Haman aan zulk ene zaak zulk een gewicht kon hechten; het was toch maar een vorm? Ja, maar de wereld hangt van vormen aan elkaar, en zonder deze valt zij ook in elkaar. De vorm is ene zeer grote macht bij de wereld, voor welke zij gaarne het wezen achterstelt. Haman wil geëerbiedigd zijn op de eenmaal vastgestelde wijze en eerbiedigt gene gewetensbezwaren bij anderen; trouwens hoe zal een geweten bij anderen erkennen, die zelf geen geweten heeft? De wraakgierige begeert wraak, enkel wraak, de hoogst mogelijke wraak. Haman, de Amalekiet, wil het vonnis Gods aan Israël tegen zijn volk gegeven, omkeren tegen Israël zelf; maar het zal hem niet gelukken. De tegenpartijder der Joden is de tegenpartijder van God. Dat zal hij ondervinden. Frederik de Grote zelfs, die toch anders God niet vreesde, heeft het moeten verklaren: "Ik heb nooit gezien, dat het hun, die de Joden kwaad gedaan hebben, goed gegaan is..

Wij moeten aannemen, dat dit ingegeven was door dien geest, die een moordenaar was van den beginne, wiens vijandschap tegen het zaad der vrouw, tegen Christus en Zijne kerk gemeen is aan al Zijne kinderen..

7. In de eerste maand, en wel in de eerste dagen der maand (zie vs. 12), (deze is de maand Nisan, van de nieuwe maand in April, tot die in Mei), in het twaalfde jaar van den koning Ahasveros (473 v. Chr.), wierp men het Pur, dat is het lot 1), waarnaar ook later het feest, dat

de Joden, wegens de wonderbare redding vierden, Purim genoemd is (vgl. Hoofdstuk 9: 26. 2 Makk. 15: 36). Dit deden de Magiërs voor Hamans aangezicht, om van de afgoden te vernemen, welke het gunstigste tijdstip was ter uitvoering van het moordplan, van dag tot dag, en van maand tot maand, totdat het lot eindelijk viel op de twaalfde maand, en wel op den dertienden dag; deze is de maand Adar 2), van Maart tot April.

1) Het gebruik van het lot was in de oudheid zeer algemeen en hooggeschat. (Over het lot bij Israël en onder Christenen zie Jozua 7: 18). Bij de Heidense volken der Oudheid, zo als ook nog heden, werd het lot, meestal door dobbelstenen, bijna bij elke gewichtige onderneming geworpen, als bijv. bij de keus tot een gewichtig ambt, in 't bijzonder echter bij gevaarvolle dingen, als middelen ter openbaring van den wil der goden. Hier bij Haman werd duidelijk de waarheid bewezen van het woord in Spreuken 16: 33: "het lot wordt in den schoot geworpen, maar het gehele beleid daarvan is van den Heere." "Werd niet de ellendige knecht van den duivel door zijn eigen lot ontzettend bedrogen, omdat God het zo wilde hebben?" In de eerste maand wordt het lot geworpen en het valt op de laatste. Door dit uitstel van ene zo onmenselijke executie verkreeg het gehele volk uitstel en daardoor ene geschikte gelegenheid, om zich zoveel mogelijk daartegen te stellen en gezantschappen in de verte te zenden tot Zijnen Protector en Bondgenoot in de Hoogte.

Moeilijk is het te geloven, dat Haman zonder het lot dit lang uitstel aan de Joden vrijwillig zou gegeven hebben, daar hun nu tijd over bleef, om hun personen en eigendommen, door naar 't buitenland te vluchten, te verzekeren..

Onder alle bijgelovigheden der Heidenen was ook dit, dat zij sommige dagen als gelukkig, andere als ongelukkig beschouwden. Hetgeen op de eerstgenoemde ondernomen werd was, volgens het bijgeloof, van een goeden uitslag, en hetgeen men deed op de andere dagen was van een slecht gevolg. Zo hadden de Grieken en Romeinen hun gelukkige en ongelukkige dagen. Dat dit bijgeloof ook oudtijds bij de Perzen bestond, blijkt genoegzaam uit hetgeen men nog ten huidigen dage bij dit volk waarneemt. Als de koning op reis is doen zij hem soms des nachts opstaan en zijne reis in het slechtste weer en langs ongebaande wegen voortzetten, om de kwade sterren, gelijk zij het noemen, en de ongelukkige uren te ontwijken. Volgens deze bijgelovige begrippen was het geenszins om het even, wanneer Haman zijn ontwerp tegen de Joden ter uitvoering bracht. Met de daartoe gebruikelijke plechtigheden deed men onderzoek naar den tijd, welken men daartoe moest waarnemen; om gelukkig te slagen. Op welk ene wijze werd het lot oudtijds bij de Perzen geworpen? Sommigen menen, dat dit geschied is door middel van kruiken, in welke de loten geworpen werden. Deze leiden de benaming Pur af van het Hebreeuwse woord hetwelk een pot of kruik betekent. Anderen denken, dat het gemelde woord Perziaans is en "stoel" betekent, zodat de loten zou geschied van stalen staven of pijlen, op welke men de namen van personen of iets anders stelde, in den pijlkoker omschudde, en zo den enen na den anderen uittrok. Wat de latere Perzen aangaat, bij deze is niet alleen de sterrenwichelarij zeer in zwang, maar ook het waarzeggen. Zij geloven, dat de invloed der sterren de oorzaak is van elk voorval, en dat de godheid hun hetgeen gebeuren zal, door het lot, het werpen van den teerling, het opgooien van een stuk geld, of iets dergelijks wil bekend maken, wanneer dit met de behoorlijke plechtigheid en ene godsdienstige zedigheid geschiedt. Ook bedienen zij zich van den Alkoran tot het lot. Zo

iemand begerig is te weten, of ene zekere onderneming wèl of kwalijk slagen zal, begeeft hij zich naar enen priester, die, na zich gewassen, verschoond en gebeden te hebben, den Alkoran in zijne hand neemt en laat openvallen. Zo nu de plaats, waar het oog van den priester het eerst op valt, een gebod behelst, is het een gelukkig voorteken, maar behelst zij een verbod, zo zou de zaak zeer slecht uitvallen. Op soortgelijke wijze bedienden zich ook de Romeinen ten zelfde einde van de schriften van Virgilius, en deze loterij noemden zij Sortes Virgilianae, in navolging der Grieken, die daartoe de schriften van Homerus gebruikten. Welk ene wijze van loten in geval van Haman heeft plaats gehad, kunnen wij niet bepalen. Dit loten geschiedde van dag tot dag en van maand tot maand. Dit moet naar onze mening zo begrepen worden, dat de waarzeggers het lot geworpen hebben over alle dagen der achtereenvolgende maanden. Het lot, hetwelk de waarzeggers in de maand Nisan over de onderscheidene dagen der bijzondere maanden wierpen, wees hun den 13den van de laatste maand aan als enen gelukkigen dag, op welken men de uitroeiing der Joden met goed gevolg kon ondernemen..

2) D.w.z. Men wierp op den eersten der maand voor alle dagen van het jaar het lot, om den voor dezen moord gunstigen dag te vernemen. Het lot wees nu aan de twaalfde maand. De dag wordt hier niet gemeld.

8. Want Haman had, toen het gehele plan op de toestemming des konings na gereed was, tot den koning Ahasveros gezegd, daar hij huichelachtig het belang van den staat voorgaf, sluw de leugen met waarheid vermengde en op de ijdelheid en eergierigheid des konings listig rekende: Er is een volk, zo nietswaardig, dat ik zijn naam niet noemen wil, verstrooid en verdeeld onder de volken in al de landschappen uws koninkrijks, en hun wetten, die zij voor alleen geldend houden, en gestreng waarnemen, zijn verscheiden, verschillende van de wetten aller volken; zij zijn dus een vreemdsoortig bestanddeel in het rijk, dat de orde verstoort; ook doen zij des konings wetten niet, zij zijn rebellen; daarom is het den koning niet oorbaar, niet overeenkomstig zijne waardigheid, hen te laten blijven.

9. Indien het den koning goeddunkt, laat er geschreven worden, een koninklijk edict worden uitgevaardigd, dat men hen verdoe, hen ombrenge, zo zal ik, ter vergoeding van het van belastingen uit het eigendom van dat volk, tien duizend talenten zilver, opwegen in de handen dergenen, die het werk doen, om in des konings schatten te brengen 1).

1) Wat Haman tegen het Joodse volk aanvoert is grotendeels waar, maar bevat zijne bijzondere roeping, zijne voorrechten, waardoor het het ware volk van God was. Haman haat als een echt werktuig des duivels in hen het goddelijke, hij haat hen als kinderen van God. Daarom is het natuurlijk, dat zijne verwijten en lasteringen evenzo ten tijde tegen de gelovigen verheven zijn. Het is der wereld een doorn in het oog, dat de gelovigen, hoewel heinde en ver verstrooid, toch ene nauw samenhangende gemeente van heiligen zijn, werkelijk een volk; dat zij zich van haar willen onderscheiden door hun gehele denken, spreken en handelen, dat zij, zo als de wereld zegt, beter willen zijn, dan andere mensen. "Dat de gelovigen niet naar des konings wetten doen, is steeds de hoofdaanklacht geweest bij de anti-christelijke menigte, waarvan Haman een afbeeldsel is; de kinderen Gods moeten zijn oproermakers, vrede-verstoorders, die zich aan gene orde onderwerpen, waardoor het gemene volk slechts opgezet wordt. Daarvoor moesten ook Christus en Zijne Apostelen zich laten

houden (Luk. 23: 2,5). Het is echter ene onwaarheid boven alle onwaarheden. Want het voornaamste in zulke zielen is de gehoorzaamheid en de onderwerping onder de geboden Gods, waardoor zij alles, zowel het goede als het kwade, dat hun overkomt, gewillig aannemen. Hun gelatenheid onder den gehelen wil van God is het grootste teken van hun gehoorzaamheid. En toch beschuldigt men hen van ongehoorzaamheid. Want de mensen willen, dat zij hun gehoorzaam zijn in dingen, waarin men onmogelijk iemand anders dan God gehoorzaam kan zijn.

Nevens den diabolischen haat tegen God en Zijn volk en zijn moordlust, openbaart zich hier ene nederige grootspraak in Haman. Hij belooft ene zo enorme som te geven, om den koning te bewegen, wiens schatkist ten gevolge der Griekse oorlogen uitgeput is (zie Hoofdstuk 10: 1). Zeker niet in de mening, de som uit eigen zak te betalen; en toch van waar meende hij, zoveel als buit te zamen te zullen brengen, vooral bij de roofzucht der Satrapen? Hij rekende er wel aanstonds op, dat de koning de aanbieding niet zou aannemen, en wilde hem slechts aanleiding geven, om den gehelen buit aan hem over te laten..

10. Toen trok de koning zijnen ring 1), door welks zegel Haman deze en andere bevelen als onherroepelijke wetten kon uitvaardigen, van zijne hand, en hij gaf hem aan Haman, den zoon van Hammedatha, den Agagiet, der Joden tegenpartij.

1) Zulke zegelringen behoorden ook tot de sieraden der koningen van Egypte en van Israël (Genesis 41: 42. 1 Koningen 21: 8). De Perzische koningen hadden ze ook. Thueydides spreekt van Xerxes' zegel, dat Artabasis aan Pausanias moest vertonen. Op dien ring meent men, dat het beeld van Xerxes gesneden was, of van Cyrus, den eersten koning van Perzië, of het paard van Darius Hystaspes. Volgens Curtius gebruikte Alexander de Grote ook het zegel van Darius Codomannus..

11. En de koning zei tot Haman: Dat zilver zij u geschonken van wege uwe verdienste voor de rust en veiligheid van den Staat, ook dat volk, om daarmee te doen, naar dat het goed is in uwe ogen 1).

1) Wie zulk een bloedbad of zulk een moordplan onmogelijk voorkomt, die denke slechts aan de bloedbruiloft te Parijs.

Ook Lodewijk XIV gaf door terugroeping van het edict van Nantes zijne toestemming tot verdelging van ene bijna evenzo grote menigte van mensen, die wel zijne beste onderdanen waren..

Degenen, die de geloofwaardigheid van dit Boek ontkennen en er op wijzen, dat zulk een daad van een vorst ongerijmd is, die zonder nader onderzoek een deel zijner onderdanen, ja, een geheel volk ten dode overgeeft, vergeten, dat ook ongewijde Schrijvers, zoals Herodotus, ons dezen Perzischen monarch schetsen als een man, die hoegenaamd niets gaf om het leven zijner onderdanen en geheel handelde naar zijne luimen en driften. (Herod. L. VII. C. 35. 37. Lib. VIII C. 109).

12. Toen werden de schrijvers des konings (Ezra 7: 6) geroepen in de eerste maand, op den dertienden dag van deze, en er werd geschreven naar alles, wat Haman beval, aan de stadhouders, de satrapen des konings (Dan. 6: 1), en aan de landvoogden, die, onder de satrapen staande over elk landschap waren, vooral om de belastingen te innen (Nehemia 2: 8), en aan de vorsten, de krijgsoversten van elk volk, elk landschap naar zijn schrift, en elk volk naar zijne spraak (Hoofdstuk 1: 22); er werd geschreven in den naam van den koning Ahasveros, en het werd met des konings ring verzegeld.

Het Boek van Esther was wegens zijn inhoud bijzonder aantrekkelijk voor de fantasie en zifterij der Egyptische Joden; deze hebben daarom vele omwerkingen en versieringen ondernomen, zodat er nu ene menigte van apocriefe bijvoegsels is, die de vermeende leemte van het Boek aanvullen en de daad vermelden, maar niet medegedeelde actenstukken willen geven, die echter met de opgaven meermalen in tegenspraak komen, en ook onder elkaar in geen juisten samenhang staan. Onder den titel: Aanhangel van Esther, zijn zij met recht onder de Apocriefen gerangschikt. Het eerste uit vier verzen bestaande Hoofdstuk van dit aanhangsel, dat wij hier ter lezing aanbevelen, deelt in enigermate opgeblazen stijl het bevel van den koning (hier, even als in de Septuaginta, Vulgata en dien ten gevolge ook in de Katholieke kerk, voor Artaxerxes Longimanus gehouden) aan de 127 Satrapen van zijn rijk mede. Dat bevel houdt in, het onder de volken vermengd levende en met zijne eigenaardige meningen voor het land nadelig geworden volk der Joden op den 14den dag der 12de maand (volgens het canonieke Boek Esther, Hoofdstuk 3: 12; 8: 12; 9: 1,17 was de 13de dag daartoe bestemd) zonder erbarmen met het zwaard om te brengen. Deze brief is in tegenspraak met de gehele voorstelling in onze afdeling, volgens welke niet de koning onmiddellijk, maar Haman in 's konings naam het edict uitvaardigde..

13. De brieven nu werden gezonden door de hand der lopers 1) tot al de landschappen des konings, dat men zou verdelgen, doden en verdoen al de Joden, van den jonge tot den oude toe, de kleine kinderen en de vrouwen, op een dag, op den dertienden der twaalfde maand (deze is de maand Adar), en dat men hunnen buit hun have zou roven.

1) Herodotus (V: 14; VIII: 98) zegt van deze lopers of Aggaren: "onder de mensen is niets vlugger dan deze boden, welke door sneeuw, door regen, door hitte, noch door nacht belet kunnen worden in het spoedig volbrengen van hunnen tocht."

14. De inhoud 1) van het vs. 12 genoemde en aan alle beambten gezondene schrift was, dat er door de beambten ene wet zou gegeven worden in alle landschappen, openbaar aan alle volken 2), dat zij tegen dien dag, den 13den Adar, zouden gereed zijn tot een algemeen neder houwen der Joden.

1) De bijzondere inhoud wordt ons niet nader gemeld. Alleen de algemene inhoud en deze behelsde het besluit, dat alle Joden op den dertienden van Adar, van de twaalfde maand, moesten worden gedood.

2) Het afschrift werd open verzonden, opdat ieder het kon lezen en alle volken tegen den vastgestelden dag gereed zouden zijn.

15. De lopers gingen uit, voortgedrongen 1) zijnde door het woord des konings, en de wet werd of was uitgegeven in den burcht Susan 2). En de koning en Haman zaten intussen en dronken 3); doch de stad Susan, in welke bijzonder veel Joden woonden (zie Hoofdstuk 4: 16), was verward 4), op het bericht ontsteld, omdat men met recht voor den uitersten tegenstand der Joden en dien ten gevolge voor een algemeen bloedbad bevreesd was.

1) In het Hebr. Dechoefim bidbar hamèlek. Beter: ijlend, snel op het woord des konings. Dewijl het een woord, een bevel was van den koning zelven, met zijn zegel voorzien, liepen de boden zo snel mogelijk, opdat wel zo spoedig als het kon het bevel bekend zou zijn.

2) Dit wil niet zeggen, dat een gelijk gebod in den burcht Susan was gegeven, dit spreekt van zelf, maar is slechts ophelderend er bijgevoegd, om nogmaals de aandacht er op te vestigen, dat het koninklijke kracht bezat.

3) Welk een tegenstelling! maar is die enkele mededeling niet genoeg, om Ahasveros te doen kennen als iemand, die speelt met het leven zijner onderdanen. Terwijl het bevel onrust en vrees verwekt, doodsangst en rouw, zit hij met zijn gunsteling te eten en te dranken, zich om niets bekommerende, dan om zijn leven in wellust door te brengen. Dit is niet zwakheid, dit is niet toegeven aan den luim van een enkel ogenblik, dit is de openbaring van een wellustig en bloeddorstig karakter, dat, als het moet, tot de grootste gruwelen in staat is.

4) Laat uwen moed niet zakken, o gij gelovige, die als vreemdeling, hier en ginds verstrooid zijt. Er is ene hope op weg, die weinigen kennen. Maar gij moet eerst daarom nog strijden met gebed, hopen, geloven en onder alle beproevingen vlijtig en zonder ophouden het aangezicht van den Heere zoeken.

Wellicht heeft Haman den koning onthaald, om hem te danken voor de grote gunst, hem in het vergunnen van dit verzoek bewezen..

Zo Haman zijn wens had verkregen en de Joodse natie uitgeroeid ware geworden, wat zou er gekomen zijn van al de beloften? Hoe zouden de profetieën ten opzichte van den groten Verlosser der wereld vervuld zijn geworden? Eerder zou dus het eeuwig Besluit hebben moeten falen, vóórdat dit duivels voornemen had kunnen volbracht worden..

Waar toe deze lange tijdruimte? Had hij voor de uitvoering zo lange voorbereiding nodig? Zeker niet. Even zo min kon de bedoeling zijn, om de Joden nu eens lang in angst te doen verkeren, maar veel meer de Joden gelegenheid te geven, met achterlating van al hun goederen, naar andere landen te vliesen, om hun leven te redden. Daarmee had Haman zijn doel bereikt. De Joden waren verdwenen uit zijn aangezicht en hij kon door het riskeren van hun goederen zich verrijken.

Aan de andere zijde echter laat zich, door dat Haman met de zaak zulk een spoed maakte, de zorg der Goddelijke Voorzienigheid over het Joodse volk niet ontkennen. Juist daardoor, dat er zo lange tijdruimte tussen de openbaarmaking van het bevel en den door het lot bestemden

dag der uitvoering lag, werd het den Joden mogelijk gemaakt, middelen te beramen tot afwendig van den gedreigden ondergang..

Op het laatste moet o.i. al de nadruk vallen. Door de verborgen gangen der Goddelijke Voorzienigheid komt Haman er toe, om zo vroeg het vonnis openbaar te maken. Het kan zijn, dat hij het deed, om de Joden weg te krijgen, maar het komt ons voor, dat daardoor veel meer zijn verregaande hoogmoed openbaar wordt. Nu hij eenmaal dit besluit zo gemakkelijk heeft verkregen, gunt hij zich geen tijd van bedaard overleg, maar ijlings moet ook de gehele wereld weten, welk een macht hij ten toon kan spreiden, welk een ongeschokt vertrouwen hij bij Ahasveros heeft. Maar daardoor zal hij zijn eigen graf delven en de verlossing der Joden tot stand brengen.

HOOFDSTUK 4.

TREUREN EN VASTEN VAN MORDECHAI EN VAN DE JODEN.

II. Vs. 1-8. In diepe treurigheid en met luide klachten over dit bevel tot moord, komt Mordechai door de stad, tot in de nabijheid van het koninklijk paleis. De klederen, die Esther hem zendt, om hem in staat te stellen tot haar in het paleis te kunnen komen, en haar de oorzaak zijner klachten mede te delen neemt hij niet aan. Door enen kamerdienaar deelt hij haar alles mede, wat geschied is, en eist dringend aan haar, dat zij bij den koning voor haar volk om ontferming smeke.

1. Als Mordechai, die zich dagelijks in de poort des konings ophield, en daar gemakkelijk gelegenheid vond om kennis te verkrijgen van hetgeen in het paleis voorviel (Hoofdstuk 2: 19,21), wist al wat er geschied was, niet alleen wat openlijk bekend gemaakt, maar ook wat tussen den koning en Haman voorgevallen was (Hoofdstuk 3: 8 vv.), zo verscheurde Mordechai zijne klederen, voor aan de borst, en hij trok enen zak, een grof, haren boetgewaad, aan, terwijl hij zijn hoofd met as bestrooide (Genesis 37: 34. Deuteronomium 14: 2), en hij ging uit door het midden der stad, en hij riep net een groot en bitter geroep 1).

1) Het was ene grootmoedige daad, dus openlijk uit te komen voor ene zaak, welke hij wist rechtvaardig en de zaak van God zelf te zijn, schoon ze nu naar den mens in een hopeloozen toestand scheen. Mordechai nam het gevaar zijner medegeloofsgenoten meer ter harte, dan iemand anders buiten hem, omdat hij wist, dat de spijt en de gramschap van den nijdigen en trotsen Haman hem zelve in de eerste plaats en voornamelijk bedoelde, en dat het daarom om zijner wille was, dat alle de overige Joden in het lijden zouden geraken. Weshalve dat hij zich zeer bedroefde, dat zijn volk, om de nauwgezetheid van zijn geweten zo grotelijks stond gedrukt, vervolgd en gedood te worden, hetgeen hem bij sommigen der zijnen zelfs, als al te nauwgezet en stipt deed aanzien, ofschoon hij met dit alles in zijn stijfheid en nauwgezetheid, uit kracht van Gods Wet en zijn eigen gemoed onveranderlijk bleef voortgaan, gelijk blijkt uit Hoofdstuk 5: 9. Hij wist toch dat hij wél deed en zijn roeping betrachtte en meer God dan den mens zocht te behagen. Zodat hij, ter zijner inwendige vertroosting en bemoediging, zijn zaak en die zijns volks gerustelijk bevelen kon aan Hem, die vaardig oordeelt..

2. In deze allerdiepste droefheid was hij niet zonder hoop; hij zag nu des Heren hand in de verhoging van Esther tot koningin, en hij kwam tot voor de poort des konings; hij verwachtte daar opgemerkt te worden, en verder durfde hij niet gaan, want niemand mocht in des konings poort inkomen, bekleed met enen zak, daar volgens de mening der Perzen, van den heiligen persoon des konings, die ene openbaring van den hoogsten god was, elke droefheid als een teken van den verontreinigenden dood verre moest gehouden worden (Leviticus 10: 6; 21: 1 vv.).

3. En in alle en een ieder landschap en plaats, waar het woord des konings en zijne wet aankwam, was een grote rouw onder de Joden, met vasten, en geweent, en misbaar: velen lagen, zaten, in zakken gekleed en met as op het hoofd, op den grond.

4. Toen kwamen Esthers jonge dochters (Hoofdstuk 2: 9), en hare kamerlingen, en zij gaven het haar te kennen, daar zij, zo ze al niet bekend waren met de Joodse afkomst der koningin, toch wisten, dat zij met Mordechai in betrekking stond; en het deed de koningin zeer wee; want zij begreep, dat hier een groot ongeluk moest geschied zijn, en zij zond klederen om die Mordechai aan te doen, en zijnen zak van hem af te doen, om in het paleis te komen en haar nadere mededelingen te doen; maar hij wilde zijn treurgewaad niet afleggen, zolang het verderf, dat zijn volk dreigde, niet afgewend was, en nam ze niet aan.

5. Toen riep Esther Hatach, een van de kamerlingen des konings, welke hij voor haar gesteld had, om haar te bedienen, en zij gaf hem bevel aan Mordechai, om te weten, te onderzoeken, wat dit zijn treuren betekende, en waarom dit ware?

6. Als Hatach uitging tot Mordechai, op de straat der stad, op de vrije plaats, die voor de poort des konings was.

7. Zo gaf Mordechai hem te kennen al wat hem wedervaren was, waarom hij die tekenen van treurigheid droeg, en de verklaring van het zilver, hetwelk Haman gezegd had te zullen wegen in de schatten des konings, voor de Joden, om deze om te brengen 1), hij gaf een nauwkeurig verslag van de grote som gelds, welke Haman beloofd had als een koopprijs voor de koninklijke toestemming, om de Joden uit te roeien, hetgeen de krenkendste en schandelijkste zijde van de gehele zaak was.

1) Mordechai deelt dit niet mede, om den toorn van Esther tegen Haman op te wekken, maar èn om haar te doen zien, dat het een complot was tussen den koning en zijn groot-vizier, of liever, dat de koning door Haman is opgezet, èn om haar daarom reeds nu een zijdelingsen wenk te geven, bij den koning al haar invloed te gebruiken, om deze schrikkelijke zaak te voorkomen.

Daarom doet hij haar ook een afschrift van de wet toekomen met het bevel, om tot den koning te gaan, om ten behoeve van haar volk ten gunste werkzaam te zijn.

8. En hij gaf hem het afschrift der geschrevene wet, die te Susan gegeven was, om hen te verdelgen, dat hij het Esther liet zien, en haar te kennen gaf, en haar gebod, dat zij, zich niet bekommerende of iemand haar mocht afwijzen, tot den koning ging, om hem te smeken, en van hem te verzoeken voor ten behoeve van haar volk; want dat het nu de tijd was, dat zij niet langer haar volk en hare maagschap mocht verborgen houden (Hoofdstuk 2: 10).

De Griekse overzetting voegt er de volgende woorden bij, die Mordechai aan Esther zou hebben laten zeggen: "Denk aan den dag van uwe geringheid, hoe gij toen door mijne hand zijt opgevoed; want Haman, de naaste aan den koning heeft tegen ons gesproken om ons te doden. Roep den Heere aan en spreek bij den koning voor ons; red ons van den dood!"

9.

II. Vs. 9-17. Esther weigert eerst haar leven bij den koning op het spel te zetten, daar op straffe des doods iedereen verboden is hem opgeroepen te naderen. Zij wordt echter overwonnen door de nadrukkelijke bewering van Mordechai, dat, wanneer zij zweeg, Gods volk van ene andere zijde redding zou verkrijgen, maar over haar er haar huis de straf Gods zou komen; nu besluit zij, na een voorafgegaan vasten van drie dagen, den koning te gaan smeken.

9. Hatach nu kwam, en gaf Esther de woorden van Mordechai te kennen.

10. Toen zei Esther, terugschrikkende bij de gedachte, dat zij hare Joodse afkomst den koning zou moeten openbaren, en bevangen door mensenvrees, tot Hatach, en gaf hem bevel die woorden aan Mordechai over te brengen:

11. Alle knechten, beampten des konings, en het volk der landschappen des konings, weten wel, dat al wie tot den koning ingaat in het binnenste voorhof, waar de koning op den troon zit en gewoon is met zijne hoogste staatsdienaars, raad te houden (zie Hoofdstuk 5: 1), die niet geroepen is door den koning, of te voren bij hem is aangediend, hij zij man of vrouw, ook zijne eigene gemalin, zijn enig vonnis zij, volgens de bestaande wet, dat men hem dode 1), tenzij dat de koning den gouden scepter, het teken zijner macht over leven en dood, hem toereike, opdat hij levend blijve: ik nu ben deze dertig dagen niet geroepen, om tot den koning in te komen, en heb dus ook geen uitzicht, dat de koning aan mij denkt, en ik in den eersten tijd tot hem zal geroepen worden;

1) Zulk ene wet was er, volgens het bericht van Herodotus, reeds onder de Meden geweest, sedert de regering van Dejoces. Het oogmerk dezer wet was niet zozeer om 's konings hogen persoon te beveiligen als wel om des te meer eerbied voor den vorst bij de onderdanen te veroorzaken, en hem te doen beschouwen als een meer dan menselijk wezen, dat zelden of ooit door andere mensen mocht gezien worden. Deze wet was zeer zwaar. Zo bleef de koning onkundig van de wezenlijke belangen zijner onderdanen en hing alles van de staatsdienaars af..

Die wet maakte het koninklijk paleis weinig beter dan ene koninklijke gevangenis, en de koningen tot een schrik voor anderen en een last voor zich zelve. Zo is het niet bij het hof van den Koning der koningen. Tot den voetbank van Zijnen genadetroon mogen wij ten allen tijde vrijmoedig komen; wij kunnen zeker zijn een antwoord des vrede te verkrijgen op het gebed des geloofs. Wij zijn welkom, zelfs in het heilige der heiligen, door het bloed van Jezus. Wij kunnen nooit ongeroepen in Gods tegenwoordigheid komen, wanneer wij pleiten in den naam des Verlossers; ons gevaar bestaat daarin, dat wij te groten afstand nemen, niet dat wij te nabij komen. Het is onze eigene schuld, indien wij geen dagelijksden toegang tot Hem, gene dagelijkse gemeenschap met Hem hebben..

Het was voor Esther gene geringe beproeving van geloof en van belijdenis harer betrekking op het volk van God en op den God der belofte, juist op dit oogenblik den koning te openbaren, dat ook zij tot het verachte, gehate volk behoorde, hetwelk hij aan enen gehelen ondergang had overgegeven, en van hem de intrekking of verhindering van de uitgevaardigde

onverbreekbare wet te verlangen; daarmee stond zijne koninklijke eer en de val van zijnen grootvizier en gunsteling in verband. Het is daarom niet te verwonderen, wanneer het vrouwelijk gemoed een geweldigen schrik verkrijgt over zulk een eis, en vreest voor zulk ene onderneming. Esthers bede zou ook alleen Haman niet hebben doen vallen; integendeel moest God de eer ontvangen, als die voor Zijn volk waakte, dat de koning moest herinnerd worden aan Mordechai's verdienste ten opzichte van zijn leven (Hoofdstuk 6: 1 vv.).

Het spreekt van zelf, dat Esther zich had kunnen laten aandienen en audiëntie had kunnen aanvragen. Waarom spreekt zij hier niet van? De reden daarvan ligt voor de hand. Zij was in geen dertig dagen bij den koning geroepen, wellicht ook al door invloed van Haman, en vermoedt, dat de genegenheid des konings voor haar aan het verkoelen is. Immers, het klinkt als een klacht als zij daarop wijst. Daarom heeft zij er geen hoop op, dat een audiëntie bij den koning enig gunstig gevolg zal hebben, en nog minder dat zij zal teweeg brengen, dat een besluit van de Perzen en Meden zal herroepen worden.

12. En zij gaven de woorden van Esther aan Mordechai te kennen.

13. Zo zei de Mordechai den kamerdienaar Hatach, dat men Esther wederom zeggen zou: Beeld u niet in in uwe ziel bij u zelf, dat gij alleen zult ontkomen in het huis des konings, meer dan al de andere Joden; ook uwe koninklijke waardigheid zal u gene zekere bescherming tegen den haat van Haman verstrekken, wie uwe Joodse afkomst tijdig genoeg zal worden bekend gemaakt, noch tegen het bevel, dat inhoudt alle Joden om te brengen.

14. Want indien gij enigszins zwijgen zult te dezer tijd, nu 's Heren volk in de ballingschap met een algemenen ondergang bedreigd wordt, zo zal den Joden verkwikking en verlossing uit ene anders plaats, van een anderen kant, al zie ik ook nog geen uitzicht, ontstaan 1); want de Heere zal Zijne belofte niet vergeten, maar Zijn volk van den dood redden; ondanks al de vijandschap der wereld zal een heilig zaad door het bloedbad heen gered worden; maar gij en uws vaders huis zult omkomen, daar gij uit ongeloof en mensenvrees geweigerd hebt uw leven voor uw volk te wagen en ter rechter tijd te spreken: en wie weet, -ik houd het er zeker voor-of gij niet om zulke tijd als deze is, nu de vijandschap der wereld tegen Godsvolk zo hoog gestegen is, tot dit koninkrijk tot deze koninklijke eer geraakt 2) zijt, en dus van God verhoofd zijt, om de redster der uwen te worden?

1) Hoe wondervol en sterk was dit geloof van Mordechai, dat door alle donkere wolken heen zag en midden in het hevigste onweder een vrolijken straal der verlossing zag. Hij zag den dag van hunnen algemenen ondergang bestemd, hij wist, dat de geboden der Perzen onherroepelijk waren, maar hij wist ook dat er een Messias moest komen, en hij was zo bekend met de samenhangende beloften, die Hij aan Zijne kerk gedaan had, dat hij in vast vertrouwen daarop, zonder de dreigingen der mensen te vrezen, midden door al deze wrede aanslagen heen, reeds Israël's redding zag. De overwinning, die alle vrees en al het woeden der wereld overwint, is ons geloof..

Ieder moet weten wat op zijn post te doen valt voor den Heere, en niemand weet, waartoe hij soms juist op die plaats staat, alvorens God hem dit door de gelegenheden, die Hij tot Zijnen

dienst opent, laat zien. Zo was Obadja, Achab's hofmeester, om de profeten des Heren te spijzigen. Verzuimen wij dan niet, om vooral van de buitengewone gelegenheden, die God ons tot Zijne dienst geeft, gebruik te maken; zij zijn voorbijgaande, en voorbij gegaan keren zij misschien nimmer terug.

Hier hebben wij het uitblinkende en volkomen heroïsch geloof van een Mordechai, waardoor hij in het zeer nabij zijnde en zeer gevaarlijke onheil de bevrijding ziet als zullen de plaats hebben.

Al staat hier de naam des Heren niet uitgedrukt, toch wordt hier de Verbondstrouw Gods door Mordechai groot gemaakt. Hij spreekt het hier uit, dat de Heere Zijne beloften niet zal verbreken. Het voortbestaan van het Joodse volk is, dat gelooft hij met al de kracht zijner ziel, gewaarborgd door de trouwe Gods. Als dan niet van de zijde van Esther, door middel van haar, verlossing wordt teweeg gebracht, zal God Almachtig op een andere wijze redding beschikken.

2) Hiermede wijst Mordechai op de mogelijkheid, dat Esther juist nu tot koningin zou verheven zijn in den weg der aanbiddelijke Voorzienigheid Gods, opdat zij daardoor de redding des volks zou bevorderen.

15. Dit sterke woord van Mordechai werkte krachtig. Toen zei Esther, dat men Mordechai weer aanzeggen zou:

16. Ga, vergader al de Joden, die te Susan gevonden worden, en vast voor mij, en eet of drinkt niet, in drie dagen 1), nacht noch dag; verootmoedigt u en heft heilige handen in onafgebroken gebed op tot den driemaal heiligen God voor mij en voor het ganse volk, opdat Hij ons redde, zonder Wie noch mijne voorspraak, noch de gunst van den hoogste der vorsten iets baat; ik en mijne jonge dochters (zie Hoofdstuk 2: 9), zullen ook alsoo vasten 2); en also, met gelovig gebed en met heiligen moed toegerust, zal ik, in vertrouwen op mijnen hemelsen Koning, tot den koning ingaan, hetwelk niet naar de wet is. Wanneer ik dan omkome, zo kom ik om 3); ik wil mijn leven ten dienste van mijnen God en van Zijn volk geven.

1) Drie dagen, dit wil niet zeggen, volle drie dagen, want in Hoofdstuk 5: 1 wordt ons gemeld, dat Esther op den derden dag tot den koning ging. Maar dit wil zeggen, dat het vasten moest gehouden worden tot op den derden dag, tot de derde dag was ingegaan. De Oosterse tijdrekening brengt mede, dat ook een gedeelte van 24 uren voor een vollen dag gerekend wordt.

Al staat ook hier weer niet de naam van God, toch was het Esthers bedoeling, om door vasten en bidden de toevlucht tot Israël's Verbonds-God te nemen en te pleiten op Zijne Verbonds-belofte.

2) De Griekse overzetting, de Septuaginta voegt hier twee zeer goede gebeden in, die Mordechai en Esther gedurende de drie grote boete-, bede- en vasten-dagen tot den Heere

opgezonden hebben. Men deze die in het Apocriefe "aanhangel van Esther," Hoofdstuk 2 en 3..

Zij die de gebeden van anderen begeren en bezitten moeten niet denken, dat dit hen zelve van bidden vrijstelt..

Op zulk een koninklijk bevel van Esther hebben de Joden in Susan in de maand Nisan, de feestmaand van het Pascha, drie dagen gevast, even als eens Daniël in diezelfde maand, de maand der heilige vreugde drie weken lang in Babel gevast heeft (Dan. 10: 1-4). Daniël nu ondervond het, dat zijn godzoekend vasten in den hemel was aangezien (Dan. 10: 12 vv.), en de Joden in Susan, Mordechai en Esther ervoeren dat hun vasten, voortgekomen uit het gevoel van nood en gevaar, ene heilzame omkering ten gevolge had..

3) De bevende zondaar is dikwijls evenzo bevreesd, om zich zelve zonder voorbehoud op 's Heren vrije genade te werpen, als Esther het was om voor den koning te komen. Laat het hem wagen, zo als zij deed, met ernstige gebeden en smeking..

Dit was gene uitdrukking van vertwijfeling, maar van een zich aan God overgeven en van een zich in Zijne hand stellen. Zij spreekt het daarmee uit, dat zij op dit oogenblik zich geroepen gevoelt, om haar leven te stellen ten behoeve van haar volk, om haar leven feil te hebben, opdat zo mogelijk haar volk zou kunnen behouden worden.

Zij weet, dat een aardse wet het haar verbiedt, wat zij gaat doen, maar zij gevoelt het ook, dat de wet, om haar leven voor dat der broeders te stellen boven de wetten staat der Perzische koningen.

Esther sprak en handelde hier als ene koningin, zij handelde koninklijk.

17. Toen ging Mordechai henen, van de vrije plaats voor het paleis, en hij deed naar alles, wat Esther aan hem geboden had: hij vastte met de Joden in Susan den bestemden tijd.

Weinigen zouden zo langen tijd geheel zonder spijzen kunnen blijven. Hierom is de mening geweest, dat in de huisgezinnen gene gezette maaltijden moesten worden bereid, noch des middags, noch des avonds, maar dat men slechts zo veel zou nemen als nodig was, om gesterkt te worden in het gebed tot God (vgl. Hand. 27: 33). Drusius wil, dat die tijd slechts geduurd heeft een dag en twee gehele nachten, op dezelfde wijze als de Zaligmaker drie dagen en drie nachten in het graf heeft gelegen..

Deze laatste mening is juist. Zie vs. 16 1.

HOOFDSTUK 5.

ESTHER GAAT NAAR DEN KONING. HAMAN ZOEKT MORDECHAI OM TE BRENGEN.

I. Vs. 1-8. Als Esther op den derden dag bij den koning komt, wordt zij door hem vriendelijk aangenomen; hij verzekert haar reeds, dat hij haar hare bede zal geven, vóórdat hij hare begeerte weet. Zij verzoekt nu den koning, dat hij met Haman kome tot den maaltijd, dient zij bereid heeft. Als de koning op dien maaltijd naar haren wens vraagt, belooft zij, wanneer hij en Haman den volgenden dag weer bij haar het middagmaal wilden gebruiken, dien mede te delen.

1. Het geschiedde nu aan den derden dag 1) waarop het vasten eindigde, dat Esther haar treurgewaad aflegde en een koninklijk kleed aantrok, en stond of ging, in het binnenste voorhof (vgl. Hoofdstuk 4: 11), van des konings huis 2), tegenover het huis des konings, om daar te wachten totdat de koning haar zou opmerken: de koning nu zat op zijnen koninklijken troon, in het koninklijk huis, tegenover de deur van het huis, in een voorportaal, waar de koning haar moest opmerken (zie Hoofdstuk 2: 19).

1) Den derden dag is van den dag der onderhandeling van Mordechai met de koningin (4: 14) af te tellen. De eerste dag is die, op welken Esther met Mordechai onderhandelde. Het vasten werd alsoo eerst aan den namiddag begonnen; op den derden dag ging Esther tot den koning, om hem uit te nodigen, bij haar op dien dag ter maaltijd te komen, also zeker aan den voormiddag. Daarmee gerekend duurde het derde daags vasten van den namiddag van den eersten tot den voormiddag van den derden dag, ongeveer 40-45 uren..

2) Om dit wel te verstaan moet men een recht begrip hebben omtrent de gesteldheid van het koninklijk paleis. Ahasveros had, naar de wijze der Oosterse koningen, een paleis, hetwelk bestond uit voorhoven, de verblijfplaats van den koning en zijne vrouwen, en enen hof. Van den hof lezen wij in Esther 7: 7. De verblijfplaats des konings was dat gedeelte van het paleis, waar de koning woonde en zijnen troon had. Dit gedeelte wordt het huis des konings genoemd, Hoofdstuk 2: 13. Hiervan waren twee andere gebouwen onderscheiden, het huis der maagden, onder het opzicht van Hege hetwelk een eigen voorhof had (Hoofdstuk 2: 13,14) en het huis der bijwijven, die bij den koning overnacht hadden, onder het opzicht van Saäsgaz (Hoofdstuk 2: 14). Evenwel hadden deze twee gebouwen gemeenschap met het koninklijk verblijf (Hoofdstuk 2: 13,14). Voorts had het koninklijk paleis onderscheidene voorhoven of opene plaats, zo vóór als om het paleis, met muren omgeven. Langs deze ringmuren waren gaanderijen, steunende op marmeren pilaren. In deze gaanderijen van het buitenvoorhof had de koning den zevendaagsen maaltijd gegeven (Hoofdstuk 1: 5). Van dit buitenvoorhof was het binnenvoorhof onderscheiden en daarvan afgesloten, onmiddellijk palende aan het verblijf des konings (Hoofdstuk 6: 4). Hiermede stemt de beschrijving van Diodorus Syculus overeen, die het paleis van Cyrus in Persepolis aftekent als een slot, met drie ringmuren voorzien, hoog en uitgebreid, met opene plaatsen tussenbeide. Ook berichten ons de latere schrijvers over het Perzische rijk, dat het koninklijk paleis te Ispahan, de tegenwoordige hofplaats, met zijne gebouwen en tuinen, wel een uur gaans in het rond beslaat. Men heeft eerst het koninklijk

voorplein; daaruit komt men door ene poort langs vertrekken, waar het gerecht zit. Van daar gaat men door ene fraaie wandelplaats naar de zaal, waar de koning gehoor verleent. Bij de latere Perzen is deze gehoorzaam van den koning onderscheiden in drie delen. Het ene is hoger dan het andere, waarop de hovelingen naar hunnen rang staan. Op de derde hoogte staat de troon, zijnde omtrent acht voeten vierkant, en een voet of anderhalf boven den gewonen vloer, die met een kostbaar tapijt bedekt is. Hieruit zal men nu lichtelijk begrijpen, dat Esther zich zal begeven hebben in de wandelplaats of het binnenste voorhof..

2. En het geschiedde, toen de koning de koningin Esther zag, staande of binnentredende in het voorhof, verkreeg zij genade in zijne ogen, zodat de koning den gouden scepter (Hoofdstuk 4: 11), die in zijne hand was, Esther toereikte; en Esther naderde, en roerde de spits des scepters aan, misschien door, gelijk de Latijnse overzetting daarbij voegt, dien eerbiedig te kussen.

In plaats van deze eenvoudige mededeling tooit de Septuaginta het verschijnen van Esther voor den koning met allerlei onwaarschijnlijkheden, om het gevaarlijke van hare onderneming nog beter te laten uitkomen. Zie deze in het "aanhangel"..

3. Toen zei de koning tot haar: Wat is u, koningin Esther! of wat is uw verzoek? want alleen ene dringende begeerte, een zaak van grote betekenis, heeft u bewogen tegen het gebod in tot mij te komen, het zal u gegeven worden, wat gij wenst, ook tot de helft des koninkrijks 1) (Mark. 6: 23).

1) God kan de harten der grootste monarchen, al regeren zij nog zo volstrekt en willekeurig, neigen en buigen naar Zijn welbehagen. -en ten goede der onderdanen zelf. Esther vreesde, dat zij zou omkomen, maar verkrijgt nu integendeel de belofte van alles te zullen verkrijgen, wat ze maar gelieft te vragen, al was het de helft van het koninkrijk. Men merke hier op, dat God in Zijne Voorzienigheid dikwijls de vreze Zijns volks voorkomt en hen boven hope begunstigt, wanneer het bestaat iets ten zijnen behoeve te wagen..

Hoort wat deze trotse koning zegt: "Wat is u, of wat is uw verzoek? Het zal u gegeven worden" en zeg: zal God dan niet horen en niet antwoorden op de gebeden van Zijne uitverkorenen (Luk. 18: 6-8), die dag en nacht tot Hem roepen? Esther kwam tot een trots, heerszuchtig man, wij komen tot den God van liefde en van genade. Zij was niet geroepen, wij zijn het; de Geest zegt: Kom, en de bruid zegt: Kom. Zij had ene wet tegen zich, wij hebben ene belofte, menigte beloften ten onzen gunste-bidt en u zal gegeven worden. Zij had geen vriend om haar in te leiden of voor haar tussen beide te treden; integendeel hij, die 's konings gunsteling was, was haar vijand: maar wij hebben een Voorspraak bij den Vader, in wie Hij Zijn welbehagen heeft. Laat ons daarom vrijmoedig toegaan tot den troon der genade..

4. Esther nu, uit ervaring overtuigd, dat de tijd van het middageten de gunstigste tijd was, om den koning iets zo groots te vragen, als zij op het hart had, zei: Indien het den koning goeddunkt, zo kome de koning met Haman heden tot den maaltijd, dien ik hem bereid heb, zo zal ik hem dan mijne bede voordragen.

5. Toen zei de koning tot zijne dienaren: Doet Haman spoeden, dat hij kome en het bevel (het woord) van Esther doe! Als nu de koning met Haman tot den maaltijd, dien Esther bereid had, gekomen was,

6. Zo zei de koning tot Esther op den maaltijd des wijns 1): Wat is uwe bede? en zij zal u gegeven worden, en wat is uw verzoek? het zal geschieden, ook tot de helft des koninkrijks.

1) Om deze spreekwijze wel te verstaan, moet men weten, dat een Oosters koninklijk gastmaal doorgaans uit drie of vier maaltijden bestaat, waarvan de tafels in onderscheidene vertrekken worden aangericht, Niet eer, dan op den derden maaltijd gaat de wijn in bekers rond en deze wordt daarom de maaltijd des wijns genoemd..

7. Toen antwoordde Esther, die intussen had opgemerkt, dat het nog de geschikte tijd voor hare bede niet was 1), en zei: Mijn bede en verzoek is:

1) Door Gods bijzondere leiding merkt Esther op, dat het nog de rechte tijd niet is. Haar geloof ziet duidelijk, dat de hulp nabij is, maar overtuigt haar, dat zij met het beslissend woord nog moet wachten. En juist in den nacht tussen de twee maaltijden komt, door het herinnerd worden van den koning aan Mordechai, de eigenlijke wending in den toestand. Dat was de vinger Gods, die voor Zijn volk waakte. -Dat Esther beide keren Haman mede nodigt, is ene daad van grote schranderheid. Zij verhindert daardoor, dat Haman verdenkingen opvatte en tegenniddelen berame; tevens wordt deze vijand van het rijk van God door deze dubbele hoge eerbetuiging van de zijde der koningin zo volkomen in zijnen hoogmoed en in zijne gerustheid ingewiegd, dat hij, geheel blind, zich zelve in de galg zijn verderf opbouwt..

8. Indien ik genade gevonden heb in de ogen des konings, en indien het den koning goeddunkt, mij te geven mijne bede en mijn verzoek te doen, zo kome de koning met Haman morgen weer tot den maaltijd, dien ik hem bereiden zal; zo zal ik morgen doen naar het bevel des konings, en mijne begeerte uitspreken.

9.

II. Vs. 9-14. Haman, van den maaltijd der koningin komende, heeft de ergernis, dat hij Mordechai ziet, die niet eens voor hem opstaat. Daarop klaagt hij aan zijne vrouw en aan zijne vrienden, dat de gunst van den koning en van de koningin hem niet voldoen, zolang hij Mordechai nog moet zien. Deze raden hem reeds voorlopig ene hoge galg op te richten, en aanstonds, den volgende morgen vroeg, 's konings toestemming te gaan vragen, om Mordechai daaraan te hangen, en dan, vrij van alle zorgen, tot den maaltijd der koningin te gaan.

9. Toen ging Haman ten zelven dage, op welken hij bij de koningin ter maaltijd geweest was, uit het paleis, vrolijk en goeds moedsover zulk een hoog eerbewijs van de koningin; maar toen Haman Mordechai zag, die sedert de toezegging van Esther weer zijne treurklederen had afgelegd en in de poort des konings zijn ambt waarnam (Hoofdstuk 4: 2 vv.), en Haman zag,

dat hij niet opstond, noch zich voor hem bewoog 1), geen den minsten eerbied betoonde, zo werd Haman vervuld met grimmigheid op Mordechai.

1) Mordechai gedroeg zich zo, omdat Haman door den bloeddorstigen toelag ter verdediging der Joden alle menselijke achting en eerbewijzen verbeurd had; tevens bleek hieruit, hoe weinig hij Haman vreesde, terwijl zijn vertrouwen was gevestigd op God, dat die hem en zijn volk uit dezen groten nood verlossen zou..

10. Doch Haman bedwong zich, van terstond zijne wraak uit te oefenen aan enen van dat volk, dat hem geheel gegeven was, en hij kwam tot zijn huis, en hij zond henen, en liet zijne vrienden komen, en Zeres, (= ster der aanbidding) zijne huisvrouw, om zijne ergernis aan hen te openbaren en met hen te raadplegen.

11. En Haman vertelde hun de heerlijkheid zijns rijkdoms, en de veelheid zijner zonen 1), (Hoofdstuk 9: 6 vv.), en alles, waarin de koning hem groot gemaakt had, en waarin hij hem verheven had boven de vorsten en knechten des konings.

Herodotus bericht, dat de Perzen naast den oorlogsroem niets voor begerenswaardiger hielden, dan het bezit van een groot aantal zonen. Haman had tien zonen, dat den Joodse uitleggers niet genoeg scheen, waarom zij er 208 van gemaakt hebben..

12. Verder zei Haman: Ook heeft de koningin Esther niemand met den koning doen komen tot den maaltijd, dien zij bereid heeft, dan mij; en ik ben ook tegen morgen van haar met den koning wederom genodigd.

13. Doch dit alles baat mij niet 1), zo langen tijd als ik den Jood Mordechai zie zitten in de poort des konings, dien Jood, die in trotsheid mij elk eerbewijs weigert.

1) Welk ene geringe zaak kan al het genoegen vergallen van hen, die tot het toppunt van aards geluk verheven zijn! Onmetelijke rijkdommen, gepaard met ere en heerlijkheid, gaven Haman zoveel vermaak niet, als hij smart gevoelde over het weigeren van eerbewijs door een man. Hij kon zich voldoen door slechts één woord bij den koning te spreken, met verzoek, dat Mordechai mocht afgezet of gedood worden, maar zijn hoogmoed en zijne wraakzucht wilden zich niet laten tevreden stellen, tenzij een geheel volk werd uitgedelgd..

Leer hieruit, dat God alleen onze begeerten bevredigen kan, terwijl de gehele schepping onze zielen niet kan vervullen noch tevreden stellen, maar altijd een pijnlijk ledig achterlaat. Menigeen roemt den rijke gelukkig, die luister en grootheid ontvouwt; dat is echter ene verkeerde mening. Menig arm hutbewoner ondervindt veel minder ongeluk, dan de rijke met zijne heerlijke voorrechten rondom zich..

Habakuk, Paulus en andere godvrezende mensen konden gelukkig zijn bij gemis van aardse vreugde, want God was het deel hunner erfenis; zij hadden in Hem, wat duizenden werelden niet konden geven. Maar zij, die God den Vader niet kennen, noch den Zoon Jezus Christus, in wie het licht en het leven der mensen is, weten den weg des vrede niet. Wat zij ook hebben,

zij missen het ene nodige, zonder hetwelk alles ijdelheid en kwelling des geestes is. De gelovige in Christus moet rijk zijn te midden van armoede, want hij bezit goud, beproefd in het vuur. De mens, die Christus niet kent, is arm, hoewel hij rijk is, omdat hij ontbloot is van datgene, dat alleen waarlijk rijk maakt..

Al had gij, kind der wereld! zo vele akkers als Achab, nog zou er een Naboth's wijngaard zijn, die, u ontzegd, u verdrietig deed weigeren te eten en te drinken. Al had hij ere, gelijk Haman, iets zou u ergeren, al was het ook maar een Jood, die in de poort zat, en dat iets zo machtig, dat het al het andere tot niets voor u maakt. Een ding is nodig.

14. Toen zei zijne huisvrouw Zeres, als woordvoerdster namens de overigen, tot hem, mitsgaders al zijne vrienden: Men make nu spoedig ene galg, vijftig ellen hoog, en zeg gij, Haman! morgenvóór den maaltijd aan den koning, dat men Mordechai openlijk voor aller ogen ter hoogste beschimping daaraan hange. Zonder twijfel zult gij daartoe 's konings toestemming verkrijgen; ga dan vrolijk met den koning tot dien maaltijd. Deze raad nu dacht Haman goed, daar hij gelijk alle vijanden Gods, door eerezucht bezeten, geheel verblind was, en hij deed nog diezelfde avond de galg maken.

Wanneer der goddelozen geluk tijdelijk geheel en al vast en onbeweeglijk schijnt te zijn, en wanneer zij de onschuldigen het meest onderdrukken, dan is hun val en ondergang het meest nabij, en zij maken door hun onvoorzichtigheid en boosheid, dat het ongeluk slechts des te sneller over hen moet komen..

HOOFDSTUK 6.

MORDECHAI WORDT TOT HOGE EER VERHEVEN.

II. Vs. 1-14. In diezelfde nacht wordt de koning door slapeloosheid geplaagd; hij laat zich uit het boek der kronieken voorlezen en wordt daardoor aan Mordechai's verdiensten herinnerd. Als Haman den volgenden morgen bij den koning komt, om zijn plan tegen Mordechai ten uitvoer te brengen, legt de koning hem de vraag voor, wat men den man moet doen, dien de koning gaarne wilde eren. Haman meende in zijne trotsheid, dat de koning geen ander dan hem kon bedoelen; hij noemt nu de uitgezochtste koninklijke onderscheidingen op, die hij nu aanstonds aan den Jood Mordechai zelf ten uitvoer moet brengen. Mismoedig en met een bedekt hoofd keert Haman naar zijn huis terug. Ook hier vindt hij geen troost, integendeel zijne vertrouwden spreken als hun vermoeden uit, dat hij nu spoedig zal vallen. Geheel ontstemd vergeet Haman de hoge eer van den maaltijd bij de koningin, en moet door de koninklijke kamerdienaars daarheen gehaald worden.

1. In dien nacht tussen den eersten en tweeden maaltijd der koningin waakte Israël's Wachter, die niet slaapt noch sluimert, over het leven der Zijnen (MATTHEUS. 10: 29 vv.), en door Zijne wijze besturing, was de slaap van den koning geweken, en hij zei, dat men het boek der gedachtenissen, de kronieken brengen zou, de gedenkboeken der dagelijkse gebeurtenissen, waarin alle bijzondere voorvallen werden opgetekend (Hoofdstuk 2: 23), en zij werden in de tegenwoordigheid des konings gelezen.

Als David niet kon slapen, dacht hij aan God en peinsde hij over Hem (Psalm 63: 6) en indien hij enig boek had willen hebben, het zou zijn Bijbel geweest zijn, want over die Wet dacht hij dag en nacht..

Onder de Perzen waren de kronieken in verzen geschreven; zij waren gewoonlijk het werk der uitstekendste dichters. Zowel in Engeland als in andere landen hadden onze voorouders Kronieken in poëzie.

Wat is natuurlijker dan dit, dat een koning niet kan slapen en zich daarom iets laat voorlezen? Deze geheel natuurlijke, maar toch wonderbare leiding is het, die het hart van hen, die zulke dingen ervaren, zozeer verheugd; zij is voor alle andere zielen verborgen. Deze wijze Goddelijke voorzienigheid is aan alle diegenen, die nog zich zelven leven, onbekend.

2. En men vond door Gods wonderbare leiding, nevens verscheidene andere zaken, die voorgelezen werden, geschreven, dat Mordechai had te kennen gegeven van Bichthana en Theres, twee kamerlingen des konings, uit de dorpelwachters, die de hand zochten te leggen aan den koning Ahasveros (Hoofdstuk 2: 23).

3. Toen zei de koning: Wat eer en verhoging is Mordechai hierover gedaan, overeenkomstig onze gewoonte, om onze weldoeners koninklijk te belonen? En de jongelingen des konings, zijne dienaars, zeiden: Aan hem is niets gedaan 1).

1) Er was een bijzonder bestuur der Voorzienigheid in, dat hij toen onbeloond gelaten was, en alzo deze beloning tot nu toe moest verschoven worden, nu zowel hij als zijn gehele volk ten verderve bestemd was, en de eer hem zó bewezen werd, dat zij tot een dodelijk verdriet verstrekten voor hem, die den ondergang der Joden bedoelde.

Men vraagt, waarom onder de goddelijke boeken een boek gevonden wordt, waarin de naam van God zelfs niet ene enkele maal voorkomt? Vraagt, waarom naast den wijnstok de braamstruik, naast den diamant de keisteen gevonden wordt? Alles is door God geschapen; de sterren aan den hemel, de zandkorrels aan den oever der zee. Ook in de Schrift zijn de diamanten en paarden het zeldzaamst, zo als de profeet Jesaja, de Evangelien, de brieven van Paulus, de Openbaring van Johannes zijn. Het kenmerk der werken Gods bestaat niet zozeer in het schone, als wel in het onnabootsbare, in hetgeen niet na te doen is. Het goddelijke is in het boek Esther, gelijk de lucht in de kamer is. Gij ziet haar niet en tast haar niet, maar zij ademt er in, en indien zij er niet was, wij zouden allen stikken. Een van beide: of in dit Boek is het toeval alles of God is alles; doch nu is daarin niets toevalligs, maar bij alles is God. De ongelovige Uitleggers klagen wel eens, dat de heiligen in het Oude Testament alles rechtstreeks aan God toeschrijven. Welnu hier wordt niets aan God toegeschreven en toch doet alles. Al was dat nu maar geschied, om de eenvormigheid weg te nemen en te verhoeden, dat de mensen zich aan klanken gewennen, dan zou dit reeds ene genoegzame reden voor deze zaak zijn. Neen, God wordt in dit Boek niet genoemd, maar Hij regeert er in. Ja het is een dichtstuk op de goddelijke Voorzienigheid. Spreken niet de bloemen, de sterren van God? Doch zij doen dit zonder stem-omdat zij sterren en bloemen zijn. De hemelen verkondigen Gods eer, maar hoe? Op hemelse wijze. God is een verborgen God. Men moet zich gewennen, om daar, waar Zijn naam niet staat, Zijne hand op te merken. Wij moeten God leren kennen niet alleen uit zijne daden, maar ook uit Zijne wijze van doen. Wij moeten, zonder God genoemd te vinden, God zelf leren onderkennen. Het boek Esther schijnt geschreven te zijn, om Jehova uit te roepen voor al de volken, gelijk Haman Mordechai uitroepen moest voor de inwoners van Susan.

Al wat in de Heilige Schrift opgenomen is, wordt hierdoor door den Heiligen Geest voor het Zijne verklaard. Het is hiermede als met ene notariële acte. Al wat de notaris hierin, hetzij uit den mond van getuigen of van elders opneemt, wordt hiermede door hem als bevoegden persoon, notarieel en authentiek, dat is op wettige wijze geldend verklaard.

Het behaagde God meermalen de Joden aan het hoofd der zaken te stellen, doch het was altijd maar voor een tijd. God leidde ze wel soms uit de verdrukking, maar om ze tot nieuwe verdrukkingen voor te bereiden, en dit zal niet veranderen, totdat zij komen tot de kennis van hunnen Messias, en in Hem zich weer gevoelen te zijn "het volk van God".

4. Toen zei de koning, die opmerkte, dat reeds zo vroeg iemand gekomen was: Wie is in het voorhof? (Haman nu was reeds in den vroegen morgen gekomen in het buitenvoorhof van het huis des konings, in ene wachtkamer, waar de raadsheren misschien bij afwisseling den geheelen dag moesten aanwezig zijn, om steeds op 's konings wenk tegenwoordig te kunnen zijn; hij was na met een bepaald doel zo vroeg gekomen, namelijk: om den koning te zeggen, dat men Mordechai zou hangen aan de galg, die hij hem had doen bereiden).

5. En des konings jongelingen zeiden tot hem: Zie, Haman staat in het voorhof. Toen zei de koning: Dat hij inkome, of hij kome in 1).

1) Beter: Hij kome in, want des konings woord was des konings bevel. Met zijn vraag had de koning bedoeld, of er niet een hoog beambte in het voorhof was, om met hem te kunnen spreken over de manier, waarop men Mordechai ere zou bewijzen, en ziet, nu bestuurde God het zo, dat juist Haman, Mordechai's doodsvijand, in den voorhof was. Zo blijkt het ook hier weer, dat de mens wel wikt, maar dat het de Heere God is die beschikt.

6. Als Haman ingekomen was 1), vol moed, dat hij nu zijn doel bereiken zou, zo zei de koning tot hem: Wat zal men met dien man doen, tot wiens eer de koning een welbehagen heeft 2)? Toen zei Haman in zijnijsdel, hoogmoedig hart: Tot wie heeft de koning een welbehagen, om hem eer te doen, meer dan tot mij 3)?

1) In 's konings tegenwoordigheid mag de dienaar niet spreken, alvorens door den koning aangesproken te zijn; juist dit gaf den koning gelegenheid om Haman te voorkomen..

2) Het mag wel als een beschikking Gods worden aangemerkt, dat de koning den naam van Mordechai verzwijgt, en het schijnt wel, dat de koning zelf met die vraag Haman in de mening wil brengen, dat de eer voor niemand anders is, als voor zijn groot-vizier. God, de Heere, beschikte het also, om Haman, den groten vijand van Israël, en daarom ook den vijand Gods, reeds nu te verootmoedigen en om Mordechai een blijde tijding te geven, dat de dag der bevrijding naderde.

3) Zie eens, hoe de hoogmoed den mens misleiden kan. Haman had groter en beter gedachten van zijne verdiensten, dan hij met reden hebben mocht. Hoe dwaas is het intussen van den mens, te denken, dat hij de enige verdienstelijke persoon onder de zijnen zij, of dat hij meer ere en verdienste bezitte dan allen nevens hem. De bedrieglijkheid van ons eigen hart blijkt nergens meer in, dan een al te gunstige verbeelding te hebben van ons zelve en van onze eigene verrichtingen, waarom wij tegen zulke dwaze eigenliefde gedurig en zorgvuldig behoren te waken en te bidden..

7. Daarom zei Haman, wie het niet twijfelachtig was, of het geluk was hem gunstig en wilde hem nog hoger verheffen, tot den koning: Den man, tot wiens eer de koning een welbehagen heeft,

8. Zal men het koninklijke kleed brengen, dat de koning pleegt aan te trekken 1), en het paard, waarop de koning pleegt te rijden, en dat de koninklijke kroon op zijn hoofd (namelijk van het paard) 2) gezet worde.

1) Haman kan niet spoedig genoeg al de eerbewijzen optellen, die hij wenst. Hij heeft den mond zeer vol, maar toch wenst hij niets, wat niet in Perzië soms in gebruik was. De koning moest hem nu door ene openlijke daad volkomen voor zijnen plaatsbekleder proclameren. Verwonderlijk is het, hoe ook de waarheid van ons verhaal door de Griekse schrijvers, zowel als door pas ontdekte Perzische en Assyrische gedenktekenen bevestigd wordt. Even als de

Perzische koningen, volgens de eersten hunnen eigen koninklijken wijn (Hoofdstuk 1: 7), ja zelfs hun eigen voor hun gebruik alleen bestemd water hadden, zo waren bovendien alle dingen van het dagelijks gebruik des konings van al het profane en gewone als heilig afgezonderd. (Een hofbediende noemde zelfs den dis, van welken Darius Codomannus gegeten had, heilig, en weende, toen hij Alexander den Grote zijne voeten daarop zag leggen). In 't bijzonder echter werd het gewaad, als ook de kroon in den vorm van een tulband, dien de koning droeg, als met de goddelijke waardigheid des konings nauw verenigd geacht, zodat de jongere Cyrus zijnen broeder Artaxerxes niet durfde aangrijpen, omdat deze het heilige koninklijke gewaad aan had. Het is nu hier niet te doen, om met het gewone Medische eergewaad bekleed te worden, hetwelk, volgens de afspraak der zeven saamgezworenen tegen het leven van den Magiër Smerdis, de moordenaar jaarlijks van den koning zou verkrijgen (Herod. III, 84), ook niet om toezending van enig kostbaar kleed, zo als het nog heden bij Oosterse vorsten gewoonte is, maar het Haman te doen, om eens bekleed te worden met het kostbare kleed van den koning zelve, het symbool der goddelijke konings-waardigheid, als hoogste eerbewijs..

Nevens het koninklijk gewaad en het rijpaard met de kroon vordert Haman voor den te eren persoon enen vorstelijken leidsman en heraut. Ook dit bevestigt Xenophon. Volgens hem hadden de Perzische koningen de gewoonte, zich door enen hogen vorst of satraap op het paard te laten heffen. Dat het eerbewijs, om door enen heraut als hooggeëerde des konings uitgeroepen te worden, iets gewoons in het Oosten was, bewijst de geschiedenis van Jozef in Egypte (Genesis 41: 43)..

2) Op zijn hoofd heeft betrekking, niet op den te versieren persoon, maar op het paard. Wel is waar vindt men bij de klassieken gene getuigenis, omtrent zulk een versiering van het koninklijk rijpaard, maar de zaak zelf is geheel niet onwaarschijnlijk, en schijnt door de monumenten bevestigd te worden, daar men op Assyrische en Oud-Perzische beeldwerken paarden des konings, en zo het schijnt ook der vorsten ziet, op wiens koppen zich een in drie punten uitlopend tooisel bevond, dat men wel gevoeglijk voor een diadeem of kroon kan houden..

9. En men zal dat kleed des konings en dat paard des konings geven in de hand van een van iemand uit de vorsten des konings, van de grootste heren, en men of hij zal het dien man aantrekken, tot wiens eer de koning een welbehagen heeft; en men of hij zal hem op dat paard doen rijden door de straten der stad, en men 1) of hij zal voor hem roepen: Alzo zal men dien man doen, tot wiens eer de koning een welbehagen heeft 2)!

1) De grondtekst eist dit bepaald, dat de voornaamste van des konings vorsten dit alles zelf zal doen en hem het kleed omhangen, en hem op het paard zetten en voor hem uitroepen. De grootste eer, die Haman maar bedenken kan, stelt hij voor, altijd in de verwachting, dat het niemand anders dan zijn eigen persoon geldt.

2) Zo stapelt deze verwaten mens eerbewijzen op eerbewijzen, tot zelfs boven des konings eer. Zo maakt de hoogmoed zich zelve altijd belachelijk; de hoogmoedige zelf ziet het niet, maar zij, die hem zijne kunsten zien maken, lachen over hem. Gij gevoelt, dat de koning

terstond begreep, dat Haman zich zelfen bedoelde, en dat de koning bij zich zelfen hartelijk lachte, dat Haman het zo heel mooi maakte, en juist daardoor de dupe van zich zelfen werd; en nu, ziende welk een eerezuchtig mens hij tot zich had opgeheven, begint hij met zijn gunsteling te spelen. Hoe geheel uit het leven en wel uit het hofleven! Er zijn ogenblikken, waarin een koning zich zelfen gevoelt, en zijnen gunsteling doet gevoelen, dat hij eigenlijk maar een speelpop in zijne hand is, waarmee hij doen kan wat hij wil, maar die op zich zelfen niets is..

10. Toen zei de koning tot Haman: Haast u, neem dat kleed, en dat zo versierde paard, gelijk als gij gesproken hebt, en doe also aan Mordechai, den Jood, die aan de poort des konings zit; en laat niet één woord vallen van alles, wat gij gesproken hebt 1).

1) Men zou uit dit laatste kunnen opmaken, dat Haman reeds in ongenade begon te vallen. In elk geval ligt er in dit ganse bevel, ook door het bijvoegen van, den Jood, iets spottends. De koning begreep heel goed, dat Haman die eer voor zich zelfen had uitgedacht, en nu heeft hij er een vermaak in, om zijn hoogmoed te vernederen. Iets wat geheel paste bij het karakter van Ahasveros.

Hoe de koning wist, dat Mordechai een Jood was, is licht te begrijpen. Zijne kamerlingen, met wie hij over den vóórgekomen moord sprak, zullen hem dit hebben meegedeeld.

11. En Haman nam dat kleed en dat paard en trok het kleed Mordechai aan, en deed hem rijden door de straten der stad, en hij riep voor hem: Also zal men dien man doen, tot wiens eer de koning een welbehagen heeft!

Even als God de vijanden van Zijnen Zoon tot ene voetbank Zijner voeten maakt, waardoor Hij nog meer verheven wordt, zo maakt Hij het ook ten opzichte van al Zijne vrienden. Degenen, die hen een tijd lang onder het gewicht van hunnen haat en van hun vervolgingen onderdrukten, worden eindelijk zelf onder den last van hun heerlijkheid gebogen en moeten hun tot zegetekenen dienen.

12. Daarna keerde Mordechai, dien deze eer niet hoogmoedig of zorgeloos maakte, wederom tot de poort des konings, om daar als vroeger zijn ambt waar te nemen; maar Haman, van zijne hoogte neergestort, werd voortgedreven naar zijn huis, treurig en met bedekten hoofde 1), vol beschaamdheid en treurigheid.

1) Met bedekten hoofde, d.w.z. met omhuld aangezicht, is teken van schaamte.

Waarom was Haman zo beschaamd en diep treurig? Niet alleen, omdat hij aldus met Mordechai had moeten handelen, maar ook, omdat hij gewis wel de veranderde gezindheid van den koning had gemerkt. Hij had het stekelige wel opgemerkt in dit: doe gij also aan Mordechai, den Jood. Een bang voorgevoel overvalt hem, dat hij op het punt staat in ongenade te vallen en dat het met al zijn grootheid en aanzien uit is. Bovendien het bevel, om alle Joden om te brengen, is reeds overal bekend, en wat moet nu wel het volk denken, nu het gezien heeft, welke eer Mordechai, den Jood, is te beurt gevallen!

13. En Haman vertelde aan zijne huisvrouw Zeres, en al zijne vrienden al wat hem wedervaren was 1). Toen zeiden hem zijne vrienden, namelijk de wijzen, de Magiërs, die onder hen waren, en die veel uit de wonderbare geschiedenis van Gods volk, bijzonder uit Daniël's tijd wisten, en Zeres, zijne huisvrouw: Indien Mordechai, voor wiens aangezicht gij hebt begonnen te vallen, van het zaad der Joden is 2) zo zult gij tegen hem niet vermogen, hij staat onder Hogere bescherming, maar gij zult gewis voor zijn aangezicht vallen 3).

1) Hoe snel volgt toch bij de goddeloze wereld op de hoogste vreugde, die haar toeschijnt eeuwig te zullen duren, het diepste leed, dat toch als kiem reeds in hare vreugde verborgen lag, zo als ook hier bij Haman (vgl. Hoofdstuk 5: 10-13, met vs. 13).

2) Hoewel Haman ook reeds bij het eerste gesprek (Hoofdstuk 5: 13) Mordechai enen Jood genoemd heeft, zo komt het toch nu eerst, ten gevolge van de buitengewone wending der zaken den vrienden in de gedachte, dat Mordechai tot het merkwaardige, wel gehate, maar wegens zijnen onzichtbaren Beschermmer ook gevreesde volk der Joden behoorde..

3) Zo troosten u uwe vleiers, gij machtigen der aarde en verdrukkers der armen en onschuldigen; zodra het u tegenloopt, zijn zij buiten raad en doen u het ergste vrezen..

Zij komen tot de slotsom, al spraken zij het niet zo uit, dat Mordechai en zijn volk onder Hogere bescherming staan en dat derhalve dit feit een teken is, dat Haman voor het aangezicht van Mordechai zal vallen. Vroeger was Mordechai voor hen een onbeduidend man, met wie men niet had te rekenen, die men eenvoudig aan een boom kon ophangen, maar nu treedt hij voor hen in een geheel ander licht. Hij is nu eensklaps een groot gunsteling van den koning geworden en zij voorspellen het, dat Haman zal vallen en Mordechai tot eer en aanzien zal verheven worden.

14. Toen zij nog met hem spraken 1), zo kwamen des konings kamerlingen nabij, en zij haastten Haman, die in zijne smart die hoogste eer, op welke hij den dag te voren nog zo geroemd had, geheel vergeten had, tot den maaltijd te brengen, dien Esther bereid had.

1) Over verder beraad wordt geen tijd gelaten. Geen plannen, om het gedreigde onheil af te keren kunnen worden gemaakt of overwogen. Dit is de beschikking Gods. Haman's val is nabij. Wie heeft zien tegen God verhard en vrede gehad?

HOOFDSTUK 7.

HAMAN WORDT AAN ENE GALG GEHANGEN.

IV. Vs. 1-10. Als de koning en Haman wederom bij Esther eten, en de eerste weer naar hare begeerte vraagt, openbaart zij hem hare Joodse afkomst en verzoekt hem, zich zelf met het gehele volk samenvattende, dat hij haar en haar volk het leven wilde schenken, dat Haman besloten had te verderven. Terwijl de koning, die over dit plan van Haman op 't hevigst in toorn ontstoken is, in den tuin gaat, werpt zich Haman aan de voeten der koningin en smeekt hij om zijn leven. De koning, die daarbij komt, ziet hierin boze bedoelingen, en beveelt dadelijk hem te vonnissen; waarop hij volgens het voorstel van enen kamerdienaar, aan de galg gehangen wordt, die hij voor Mordechai had opgericht.

1. Toen de koning met Haman gekomen was, om te drinken met de koningin Esther;
2. Zo zei de koning tot Esther ook op den tweeden dag, op den maaltijd des wijns (Hoofdstuk 5: 6): Wat is uwe bede, koningin Esther! en zij zal u gegeven worden; en wat is uw verzoek? het zal geschieden, ook tot de helft des koninkrijks.

Even als Mordechai ook na de hem wedervarene koninklijke onderscheiding bescheiden naar zijne plaats terugtreedt, zo is ook aan Esther niets op te merken van ene verheffing wegens het tot hertoe gelukken van haar plan; zij weet dat zij nog altijd voor de hoofdbeslissing staat..

3. Toen antwoordde 1) de koningin Esther, en zei, op dit tijdstip hare afkomst aan den koning openbarende (Hoofdstuk 2: 20): Indien ik, o koning! genade in uwe ogen gevonden heb, en indien het den koning goeddunkt, men geve mij mijn leven om mijner bede wil, en het leven van mijn volk, om mijns verzoeks wil.

1) Den vorigen dag had Esther niet durven vragen, wat haar op het harte lag. Dat was de beschikking Gods. Een slapeloze nacht moest eerst nog komen, de herinnering aan Mordechai's daad gewekt worden, maar ook reeds een aanvankelijk vallen in ongenade van Haman, in elk geval een minder gunstig gestemd worden van den koning voor zijn groot-vizier.

Niet Esther moest de eer hebben, maar God en God alleen, al wil Hij Esther ook gebruiken tot redding des volks.

Esther moest het na deze goed gevoelen, dat het de Heere was, die alles zó had geleid, dat haar verzoek en haar bede een gunstig onthaal vond.

Wij mogen ook veronderstellen, dat zij dien nacht als ene vrouwelijke Jakob met God zal geworsteld hebben, om verhoring harer bede.

4. Tot zulk ene bede ben ik door een groot levensgevaar gedwongen; want wij zijn voor ene som gelds (Hoofdstuk 3: 9) verkocht 1), ik en mijn volk, dat men ons verdelge, dode en

ombrenge. Indien wij nog tot knechten en tot dienstmaagden waren verkocht geweest, ik zou gezwezen hebben, ofschoon de onderdrukker de schade des konings, die hij door gemis van opbrengsten lijden zou, geenszins zou kunnen vergoeden 2).

1) Het neemt de waarheid van Esther's gezegde niet weg, dat de som door den koning aan Haman geschonken was, want nevens den haat tegen het volk van God was de begerigheid naar het geld der Joden in Haman de hoofddrijfveer..

2) In het Hebr. Ki een hatsar schowèh benezek hamèlek. Beter: Want niet is de vijand het waard, om den koning te verontrusten. Zij wil dus zeggen, indien het niet het leven van mij en mijn volk gold, indien wij nog tot slaven en slavinnen waren verkocht, ik zou gezwezen hebben, ik zou den koning niet lastig hebben gevallen, niet in onrust en moeilijkheid hebben gebracht, maar nu de vijand het op ons leven toelegt, nu ons leven er mee gemoeid is, nu moet, nu kan, nu mag ik niet anders handelen. Juist dit is in alle eenvoudigheid er op berekend, om alle gedachten des konings bij die ene zaak te bepalen, om hem te doen begrijpen, dat het niet een lichte zaak was. En door Gods gunst vermag zij het hart des konings te treffen en wel zo, dat hij in zijn ziele diep verontwaardigd wordt over zulk een snode daad en hij terstond vraagt naar den persoon, naar den vijand.

5. Toen sprak de koning Ahasveros, en zei, hevig vertoornd, tot de koningin Esther: Wie is die? en waar is diezelfde, die zijn hart vervuld heeft 1), om alzo te doen, die het durfde wagen het leven mijner geliefde te bedreigen?

1) De boze gedachten komen uit het hart van den mens en vervullen het zo, dat het ten slotte komt tot boze daden. Een echt Oosterse uitdrukking hebben wij hier, om oorsprong en voleindiging van boze handelingen aan te geven.

De koning heeft het niet geweten, dat Esther ene Jodin was. Hij heeft het pas gehoord, dat de redder van zijn leven een Jood was. Dit doet zijn toorn klimmen.

6. En Esther zei: De man, de onderdrukker en vijand van mijn volk, die dat moordplan heeft verzonnen, is deze boze Haman! Toen verschrikte Haman voor het aangezicht des konings en der koningin.

De koning moet er wel iets van geweten hebben, dat het volk, hetwelk hij door een koninklijk edict ter uitroeiing had overgegeven, het Joodse was; evenzo moest de herinnering aan de redding zijns levens door enen Jood hem vertoornd doen worden tegen dien, die zulk een misbruik van zijne koninklijke gunst en van zijne zwakheid gemaakt had. Wat hem nu bekend werd, dat niet alleen de redder van zijn leven, maar zelfs zijne liefste gemalin tot dat volk behoorde, hetwelk hij op overreding van Haman aan het verderf had prijsgegeven, moest natuurlijk zijnen vollen toorn tegen dezen listigen en boosaardigen raadgever doen losbarsten. Hoe minder een Xerxes geneigd was, de schuld aan het bevel tot moord boven alles in zich zelve te zoeken, des te meer moest hij nu het gehele plan aanzien, als bijzonder tegen de koningin gericht, die hij zeker zó zeer beminde, dat daardoor zijn afkeer tegen het Joodse volk geheel verdween..

7. En de koning stond op in zijn grimmigheid van den maaltijd des wijns (Hoofdstuk 5: 6), en ging naar den hof van het paleis 1) (Hoofdstuk 1: 5), om in de vrije lucht zich zelf weer meester te worden. En Haman bleef staan, om van de koningin Esther, aangaande zijn leven, verzoek te doen, want hij zag, dat het kwaad, de doodstraf, van den koning over hem ten volle besloten was, en er dus buiten Esther's voorspraak voor hem niets te wachten was.

1) In zijn grimmigheid stond hij op. Hij was zich zelf niet meer meester en voelde dat hij behoefte had aan beweging in de vrije lucht. Wellicht ook, om daar zich te beraden over wat hij zou doen. Spoedig keert hij weer en nu is Haman's lot beslist. Mocht de koning nog gewaagd hebben in den hof, nu hij meent, dat Haman Esther geweld wil aandoen, nu is er voor zijn vorigen gunsteling geen genade meer. In een enkel ogenblik wordt het doodvonnis over hem uitgesproken.

Hier hebt ge geheel den Xerxes der ongewijde geschiedenis.

8. Toen de koning wederkwam uit den hof van het paleis in het huis van den maaltijd des wijns, zo was Haman gevallen op zijne knieën voor het bed 1), waarop Esther was en hief zo zijne armen smekend naar haar uit. Toen zei de koning in den hoogsten toorn, die blind is ook voor het duidelijkste, en zonder de koningin zelfs tijd te laten om Haman te verontschuldigen: zou hij ook wel bij zijne misdadige onderneming nog die misdaad toevoegen en de koningin verkrachten of, geweld aan doen, bij mij in het huis? Het woord 2) het bevel, om Haman te doden ging uit des konings mond, en zij, de dienaars, bedekten Hamans aangezicht, volgens de gewoonte in oude tijden, als enen ter dood veroordeelde.

1) In het Oosten zat men, of liever lag men op bedden, om te eten en te drinken..

V.d.Palm tekent hierbij aan: "Niet: was gevallen, maar viel hij. Den koning namelijk terug ziende komen, en gene genade nog bij Esther hebbende kunnen verwerven, viel hij in zijnen angst neer op het bed, waarop Esther lag, 't geen, strijdig tegen alle betamelijkheid, den koning nog woedender maakte en hem de straks volgende bittere, doch niet in den eigenlijken zin gemeente woorden deed uitspreken."

2) Het woord moet hier opgevat worden in den zin van, het doodvonnis. Dit blijkt uit het volgende. Want wie in het Oosten ter dood veroordeeld werd, diens hoofd werd terstond omhuld, als teken, dat hij niet meer waardig was het licht te aanschouwen noch den aanblik der rechters.

9. En a) Charbona (= oorlogszuchtig), een van de kamerlingen, voor het aanschijn des konings staande, die pas medegezonden was naar Hamans huis, om hem tot den maaltijd te brengen, en daar die galg gezien had, zei: Ook 1) zie, de galg, welke Haman gemaakt heeft voor Mordechai, die goed voor den koning gesproken heeft, hem het leven heeft gered, staat bij Hamans huis, vijftig ellen hoog. Toen zei de koning: Hang hem daaraan 2).

a) Esther 7: 10.

1) Uit dit ook blijkt, dat andere kamerlingen ook al kwaad van Haman tot den koning spraken. Nu zij van hem niets meer hadden te vrezen, wil de een den ander voorkomen, om zijne boze stukken den koning mede te delen, en nadat de anderen zijn uitgesproken, deelt Charbona mede, dat hij reeds een galg voor Mordechai heeft opgericht.

2) De kamerlingen mogen wel veel van den overmoed van Haman te lijden hebben gehad, zodat zij bij deze gelegenheid gaarne hun aanklacht tegen hem inbrachten, en als voorbeeld van zijn zelf bedistelenden overmoed de van het kruis aan zijn huis meldden..

10. Alzo 1) hingen zij Haman aan de galg, die hij voor Mordechai had doen bereiden; en de grimmigheid des konings werd gestild 2) (Psalm 7: 15 vv.; 9: 16; 34: 22; 37: 12 vv.; 35: 26. 5: 22; 11: 8,28; 15: 25; 24: 16; 26: 27

1) Esther werpt zich niet op als voorspraak voor Haman. Dit kon zij niet, dewijl het hier niet een persoonlijke zaak gold, maar de zaak des volks en daarom de zaak Gods.

Haman had er niet tegen opgezien, om den moord te vragen op al de Joden. Hij had zich dus in beginsel gesteld tegen de Wet Gods. Ware hij in het leven gelaten, dan zou hij spoedig op wraak hebben gezonnen en het rijk Gods onberekenbare schade hebben aangedaan.

Verre was zij van wraak, maar zij liet het recht zijn loop, opdat deze goddeloze vervolger en hardnekkige tegenstander van Gods volk viel in den kuil, dien hij voor anderen had gegraven.

2) De vijanden van Gods kerk zijn dikwijls hun eigene strikken gevallen. De Heere is bekend door zodanige oordelen; zie Spreuken 11: 8; 21: 18..

Toen was de koning tevreden gesteld, en niet voordat dit geschied was. God zegt van de goddelozen (Ezechiël. 5: 15): "Ik zal Mijne grimmigheid op hen doen rusten en Mij troosten." Op den dag des oordeels, als de gehele goddeloosheid dergenen, die den Heere niet dienden, zal openbaar worden, en de rechtvaardigheid Gods zal voldaan worden door hun eeuwige straf, dan zullen alle rechtvaardigen vol vreugde uitroepen: "Alzo moeten omkomen al Uwe vijanden o Heere! Die Hem daarentegen liefhebben moeten zijn als wanneer de zon opgaat in haar kracht." Wie heeft er medelijden mede, dat Haman aan zijne eigene galg is gehangen? Wie verheugt zich niet liever in de Goddelijke rechtvaardigheid, die voldaan is door den ondergang, welke zijne eigene list op hem gebracht heeft. Laten de werkers der onrechtvaardigheid beven, tot den Heere zich keren en vergeving zoeken door het bloed van Jezus. Saulus van Tarsen was een vervolger, die den gehelen ondergang van het Israël van God zocht; maar hij ontving genade en onze Heere was overvloedig in genade voor hem. Maar de Heere zal het hoofd van den goddeloze wonden, den harigen schedel van hen, die voortgaat in het zondigen..

HOOFDSTUK 8.

DE JODEN HEBBEN VERLOF, ZICH OP HUN VIJANDEN TE WREKEN.

I. Vs. 1-17. De koning schenkt aan Esther het huis van Haman, en verheft haren neef Mordechai tot zijnen minister. Als daarna Esther den koning smeekt, het bevel om de Joden te doden, hetwelk Haman had uitgevaardigd, weer in te trekken, zo kan hij haar hare bede niet toestaan, maar hij staat Mordechai toe naar zijn goeddunken eveneens ene wet uit te vaardigen ter bescherming van zijn volk. Nu wordt door ene koninklijke wet in alle provincies bekend gemaakt, dat de Joden op den 13den Adar gereed mochten zijn, om zich tegen allen, die hen zonden aanvallen te verdedigen, met de toestemming om hun vijanden uit te roeien en hun vermogen te roven. Over dat bevel ontstaat bij de Joden zulk ene vreugde, dat zij den dag, op welken zij het vernemen, met groot gejuich vieren; en op de heidenen heeft het zoveel invloed, dat velen Joden worden.

1. Te dienzelven dage (Hoofdstuk 7), gaf de koning Ahasveros, wie volgens Perzische wetten het vermogen der omgebrachten toekwam, aan de koningin Esther het huis van Haman, den vijand der Joden, met zijn geheel groot vermogen (zie 2 Samuel 16: 4); en Mordechai kwam voor het aangezicht des konings, werd tot staatsraad aangesteld (Hoofdstuk 1: 14) want Esther had te kennen gegeven, wat hij voor haar was, hoe hij haar als een pleegvader dierbaar was.

2. En de koning deed zijnen ring 1) met het koninklijke staatszegel af, dien hij van Haman genomen had (Hoofdstuk 3: 10), en gaf hem aan Mordechai, waardoor hij hem tot zijnen eersten minister maakte; en Esther stelde Mordechai tot bestuurder over het huis en het vermogen van Haman, zodat hij niet alleen grote eer, maar ook een rijk inkomen ontving.

1) De ring was de zegelring, waarmee alle staatsstukken werden gezegeld, in plaats dat zij, zoals bij ons, werden ondertekend. Het zegel had dezelfde kracht als bij ons de naamtekening van de Overheid. Daaruit blijkt, dat nu Mordechai tot eerste Minister of Groot-vizier werd benoemd in de plaats van zijn doodsvijand Haman. Zo vernedert den Heere den een en verhoogt den ander.

3. En Esther sprak verder voor het aangezicht des konings, want het was haar niet genoeg, dat zij en Mordechai met aardse eer overladen en voor ieder levensgevaar beveiligd waren, en zij viel voor zijne voeten, en zij weende, en zij smeekte hem, dat hij de boosheid van Haman, den Agagiet, en zijne gedachte, die hij tegen de Joden gedacht had, zou wegnemen.

De ziel der gehele geschiedenis van ons Boek is de vaste en sterke liefde, met welke beide, Mordechai en Esther, van het begin tot het einde, zowel in de beslissende ogenblikken, als in de rust van hun vorstelijke eer en macht hun volk aanhangen..

4. De koning nu reikte den gouden scepter (Hoofdstuk 4: 11; 5: 2) Esther toe, als zij weer in den voorhof gekomen was met die bede. Toen rees Esther op, en zij stond voor het aangezicht des konings.

5. En zij zei, omdat het om iets groots, het intrekken van een koninklijk gebod te doen was, vrezende en dikwijls op nieuw beginnende: Indien het den koning goedgevindt, en indien ik genade voor zijn aangezicht gevonden heb, en deze zaak voor den koning recht is, en ik in zijne ogen aangenaam ben, dat er geschreven worde in alle provincies, dat de brieven en de gedachte van Haman, den zoon van Hammedatha, den Agagiet, die brieven, die toch niet anders zijn dan een werk van den vijand der Joden, teruggenomen en daarmee de bevelen tot moord wederroepen worden, welke hij geschreven heeft, om de Joden om te brengen, die in al de landschappen des konings zijn.

6. Want hoe zal Ik vermogen, dat ik aanzie het kwaad, dat mijn volk treffen zal? hoe zal ik die smart kunnen dragen? en hoe zal ik vermogen, dat ik aanzie het verderf van mijn geslacht 1), mijn vlees en bloed?

1) Esther pleit hier niet voor haar eigen leven, maar voor dat van haar volk. Zich zelve ziet zij op dit ogenblik voorbij en al haar smeken geldt haar volk en geslacht. In de hand Gods, als instrument in Zijnen dienst, treedt zij op voor het behoud van dat volk, waaruit, zoveel het vlees aangaat, de Messias zou voortkomen, en daarom was haar pleiten tevens een smeken om het behoud der Kerk.

Van wraakzucht of bloeddorst, zoals haar wel eens verweten is, is bij haar geen spoor te ontdekken. Wat zij straks, of liever Mordechai in naam des konings, schrijft, is geen wraak nemen, maar een vrijheid geven tot zelfverdediging.

7. Toen zei de koning Ahasveros, niet in staat de bede toe te staan, tot de koningin Esther en tot Mordechai den Jood, die ontboden was om des konings antwoord te vernemen: Ziet, ik heb u getoond, hoe wel gezind ik uw volk ben; want het huis van Haman met al zijn goed heb ik Esther gegeven, en hem heeft men aan de galg gehangen, omdat hij zijne hand aan de Joden geslagen had; gij kunt er dus niet aan denken, dat ik het verderf van dat volk zou willen.

8. Ik wil u dezelfde volmacht geven, die ik eens aan Haman gaf. Schrijft dan gijlieden voor de Joden, zo als het goed is in uwe ogen 1), ene onveranderlijke wet, in des konings naam, en verzegelt het geschrift met des konings ring; maar de brieven van Haman in te trekken is onmogelijk, want het schrift, dat in des konings naam geschreven en met des konings ring verzegeld is, is niet te wederroepen.

1) De wet, die Haman uitgevaardigd had in 's konings naam, kon niet worden herroepen, maar nu geeft de koning verlof, om een andere wet uit te vaardigen, -dat ligt toch in dit: zoals het goed is in uwe ogen, welke die van Haman onschadelijk maakt.

9. Toen werden des konings schrijvers door Mordechai geroepen ter zelve tijd, in de derde maand (zij is volgens de Hebreeën, de maand Sivan) op den drie en twintigsten daarvan, dus 70 dagen nadat het eerste bevel was uitgegaan (Hoofdstuk 3: 12 vv.), en er werd geschreven naar alles, wat Mordechai gebod, aan de Joden in 't bijzonder, opdat geen vijandig beambte hen onkundig zou kunnen houden, en aan de stadhouders, en landvoogden, en oversten

(Hoofdstuk 3: 12), der landschappen, die van Indië af tot aan Morenland strekken, honderd zeven en twintig landschappen, een ieder landschap naar zijn schrift, een ieder volk naar zijne spraak: ook aan de Joden, die in het gehele land verstrooid waren, naar hun schrift en naar hun spraak (Hoofdstuk 1: 1,22).

10. En men schreef in den naam van den koning Ahasveros en men verzegelde het met des konings ring, zodat het een wet was, die niet mocht herroepen worden, en men zond de brieven door de hand der lopers te paard, rijdende op snelle kamelen, op muilen, van merries geteeld 1)

1) Rijdende op snelle kamelen, op muilen, van merries geteeld. Zo heeft de Staten-Vertaling in navolging van de Vulgata. Beter is de vertaling, dewijl hier alleen van paarden sprake is: rijdende op renners, op edele zonen der stoeterij. In 't Hebreeuws staat er toch: Rokebee harèkesch haächaschteranim benee haramakim. woord, hier door snelle kamelen vertaald, is in Micha 1: 13 overgezet door, snelle dieren. Er worden paarden mede bedoeld, die zeer snel kunnen lopen en daarom geschikt zijn, om spoedige boodschappen over te brengen. Het andere woord, hier door muilezels overgezet, is van oorsprong een Arabisch woord en betekent, koninklijk, terwijl eindelijk de laatste woorden letterlijk betekenen, zonen der stoeterij, in verband met het Arabisch en Syrisch. De bedoeling is derhalve dit, dat er, opdat de boodschap spoedig naar alle plaatsen bekend zou zijn, gebruik gemaakt werd van de snelst lopende paarden uit de koninklijke stoeterij.

11. Dat de koning den Joden toeliet, die in elke stad waren, zich te vergaderen, en voor hun leven te staan te strijden, om, wanneer zij volgens het eerste bevel door de aanhangers van Haman werden aangevallen, te verdelgen, om te doden en om om te brengen alle macht des volks en des landschaps, die hen benauwen zou, de kleine kinderen en de vrouwen, en hunnen buit, hun have, te roven, even als van hen, die volgens koninklijk bevel waren omgebracht.

12. Op een dag in al de landschappen van den koning Ahasveros, op den dertienden der twaalfde maand, deze is de maand Adar 1), den dag, op welken het vermoorden der Joden bevolen was.

1) Het koninklijk gebod is dikwijls misverstaan, alsof de Joden plotseling toestemming verkregen hadden, om zo vele Perzen, als zij wilden, te doden. Men heeft zich zeer gestoten aan de onwaarschijnlijkheid, dat een koning van Perzië aan een toch altijd gehaat en vreemd volk dit zou hebben toegestaan. Terwijl echter het vroegere edict van Haman de Joden geheel en al aan het goetvinden hunner haters overgaf, moest dit hun slechts de wapenen ter verdediging in de hand geven..

Mordechai kon niets anders tot behoud der Joden uitdenken, dan de toestemming om zich te verdedigen, daar het edict, door hetwelk den volkeren, die aan Ahasveros gehoorzaamden, bevolen werd hen aan te vallen, niet kon herroepen worden. Toch was dit middel, om zijn volk te beschermen, een zeer gevaarlijk middel; want het was tegen de andere volkeren, onder welke het leefde, geenszins opgewassen, en zeer gemakkelijk konden de Joden bezwijken voor de zo veel talrijkere vijanden. Maar wel konden deze volken, wanneer zij vernamen, dat

het den Joden door den koning was toegestaan zich en het hun met het zwaard te beschermen, hieruit gemakkelijk besluiten, dat de koning geenszins behagen had in het vermoorden der Joden, hoewel hij het hun vroeger geboden had. Zo was het zo goed als waarschijnlijk, dat er geen hevigen aanval op de Joden zou geschieden. Zonder twijfel is onder de Joden ook bekend geworden, wat aan 't koninklijke hof ten hunnen gunste geschied was, en allen was het duidelijk, dat Ahasveros, wanneer het hem volgens de gewoonte ware geoorloofd geweest, hij het eerste edict zou herroepen hebben; nu dit echter niet kon geschieden, was voor de Joden ten minste zo veel mogelijk gezorgd. Zo is het niet te verwonderen, dat de andere volken zich niet met alle krachten op de Joden stortten, terwijl zij hen anders gemakkelijk zouden neergeworpen hebben.

God verschuift dikwijls de hulp, niet omdat Hij die niet betonen wil, maar om het geloof te oefenen en des te meer op te wekken om Hem aan te roepen; vervolgens ook, opdat Hij ons de redding des te aangenamer make en na groten nood ook grote vreugde schenke.

Het onveranderlijk stellen van een uitgevaardigd gebod is als ene oude vermetelheid, die ons allen ten ondergang bracht: "Wij willen als God zijn." Het komt Gode alleen toe geen berouw te hebben en te zeggen, wat nooit kan veranderd of herroepen worden..

13. De inhoud van dit zo even genoemde schrift was: dat ene wet door de beambten zou gegeven worden in alle landschappen, openbaar aan alle volken; en dat de Joden gereed zouden zijn tegen dien dag, om zich te wreken aan hun vijanden, die hen mochten aanvallen (Hoofdstuk 3: 14).

Ook hier, even als Hoofdstuk 3 voegt de Griekse overzetting het zogenaamde afschrift van dit koninklijk bevel in, een apocrief stuk van zeer gezwollen stijl en met velerlei onnauwkeurigheden, (vgl. Aanhangel op Esther Hoofdstuk 6)..

14. De lopers, die op snelle kamelen reden en op muilen 1), togen snellijk uit, aangedreven zijnde door het woord, het bevel des konings. Deze wet nu werd gegeven op den burcht Susan (zie Hoofdstuk 3: 15).

1) Zie vs. 10

15. En Mordechai ging na zo gunstigen uitslag uit van voor het aangezicht des konings, gekleed in een hemelsblauw en wit koninklijk kleet 1), overeenkomstig zijnen stand als eerste minister, en met ene grote gouden kroon, gelijk die de Perzische vorsten droegen, onderscheiden van de koninklijke, en met een opperkleet van fijn linnen en purper; en de stad Susan, waar vele tegenstanders van Haman en vrienden van de Joden leefden, juichte en was vrolijk 2) over de voor de Joden zo gelukkige wending.

1) Dit was niet een feestkleed, zoals sommigen menen, maar de gewone kleding van den grootvizier van Perzië, en de mededeling dient ongetwijfeld, om te doen uitkomen, dat de boodschap, die door de snelle lopers werd gebracht, van kracht was, dewijl Mordechai zich ook in het openbaar als eerste Minister van den koning deed kennen door zijne kleding.

2) Het was Gods wil, dat Mordechai zo verhoogd werd, opdat de gevangene en verbannene Joden, gelijk eens in Jozef en onlangs in Daniël, nu ook in Mordechai ene vertroosting zouden hebben, wanneer zij zagen, dat een uit hun volk nu eens over de Egyptenaren, dan over de Chaldeeën, dan over de Perzen heerser was.

16. Bij de Joden in Susan was, na lange duisternis en zwaren druk, licht, en blijdschap, en vreugde, en eer 1), want men haastte zich 's konings gunstelingen eer te bewijzen.

1) De Joden nog kort geleden onder een duistere wolk van veroordeling, als geringe en verachte schepselen, van elk versmaad, te zuchten, te kermen liggende, worden nu met licht en vreugde, met eer en blijdschap omschenen, en hebben reden, om elkaar vrolijk te begroeten, te onthalen en onderling feest te houden. Laat Gods volk meermalen in tranen moeten zaaien, de tijd zal wel eens komen, dat ze in des te groter en bestendiger vreugde zullen maaien. De schielijkheid, de bijzonderheid en het vreemd beloop van zaken in dezen onvoorzien en onverwachten omzwaai van dezelve ten hunnen voordele, maakte hun vreugd des te sterker en te luidruchtiger. Zij waren als degenen, die droomden, daarom was hun mond met lachen, hun tong met gejuich vervuld (Psalm 126: 1 en 2)..

17. Ook in alle en een ieder landschap, en in alle en ene ieders stad, ter plaatse, waar des konings woord en zijne wet aankwam, daar was bij de Joden blijdschap en vreugde, maaltijden en vrolijke dagen over zulk een wonderbaar bewijs van de zorg des Almachtigen Gods voor Zijn volk; en velen uit de volken des lands werden Joden 1), daar zij hierin duidelijk de hand van den levenden God erkenden; want de vreze der Joden was op hen gevallen 2).

1) Dit betekent niet, dat zij enkel de zijde der Joden kozen dit komt niet overeen met het volgende. Maar dat zij den dienst der afgoden vaarwel zegden en den dienst des Heren leerden kiezen, den dienst van Hem, die op zo zichtbare wijze de Joden had beschermd, terwijl omgekeerd de ijdelheid van de afgoden was gebleken in den val van Haman.

Zo werd ook hier het woord vervuld van den profeet Zacharia. (Hoofdstuk .8: 23).

2) Niets is begrijpelijker dan deze vrees voor de Joden. Niet slechts de grote macht en het hoge aanzien, welke Mordechai bij den koning had, hield zelfs de sterkste vijanden der Joden in toom, maar alles, wat over de geschiedenis en de zegeningen der Joden van oude tijden af van mond tot mond ging, werd door de hoge eerbewijzen, die Esther en Mordechai ondervonden, zonder twijfel vernieuwd, en begon het gemoed van alle Perzen met vrees te vervullen..

Zo als toen in een voorbeeld, zo zullen in den laatsten tijd, wanneer Israël van den Antichrist gered, en door groten strijd tot zijnen Jehova Christus bekeerd zal zijn, scharen van heidense volken zich tot het Christusgeloof van het ware Israël wenden (Rom. 11)..

HOOFDSTUK 9.

DER JODEN VERDEDIGING EN HET DAAROP INGESTELDE VREUGDEFEEST.

II. Vs 1-19. Op den bepaalden dag ontbrandt de lang voorbereide strijd. De Joden, ondersteund door de koninklijke beambten, richten een groot bloedbad onder hun vijanden, de aanhangers van Haman's gezindheid, aan; zij raken echter het vermogen der vermoorden niet aan. De koning brengt aan Esther het bericht van het getal der in Susan vermoorden en vraagt haar naar hare verdere wensen. Nu verzoekt zij, dat ook de 14de Adar toegestaan worde tot vermoording van de nog overige vijanden in Susan, en dat Haman's vermoorde zonen openlijk aan de galg opgehangen worden. Van daar kwam het, dat de Joden in de steden den 15den Adar, de Joden op het land den 14den als vreugdefeest vierden.

1. In de twaalfde maand nu (dezelve is de maand Adar) op den dertienden dag van deze (in den loop der maand Maart), toen des konings woord en zijne wet nabij gekomen was, dat men het doen zou, toen de bepaalde tijd gekomen was, waarop de Joden zouden omgebracht worden, ten dage, als de vijanden der Joden, degenen, die van ene even Gode vijandige gezindheid waren als Haman, en het recht om de Joden om te brengen niet wilden opgeven, hoopten over hen te heersen 1), hen te overweldigen, zo is het omgekeerd, door Gods wonderbare hulp, want de Joden heersten zelf over hun haters.

1) Hieruit blijkt het zo duidelijk, dat de vijandschap niet van de zijde der Joden kwam, maar van de aanhangers en bondgenoten van Haman.

Hadden de vijanden zich stil gehouden, niet aan het bevel van Haman voldaan, zo waren ook zij niet gedood geworden. En er bestond voor hen alle reden, om zich stil te houden, dewijl zij wisten, dat niet meer Haman, maar Mordechai eerste Minister was en de wet, door laatstgenoemde uitgevaardigd, in naam des konings, in alle landschappen was bekend geworden.

Wat de Joden deden was een kampen voor eigen leven en dat der hunnen.

2. Want de Joden vergaderden zich op den 13den Adar tot gezamenlijke verdediging in hun steden, in al de landschappen van den koning Ahasveros, om de hand te slaan aan degenen, die hun verderf zochten, en hen in dodelijken haat aanvielen; en niemand bestond voor hen 1), want hunlieder schrik was op al die volken gevallen, zodat zij verschrikt waren en spoedig bezweken (Hoofdstuk 8: 17).

1) Laat ons uit hun voorbeeld leren vast te staan in een geest, en met één gemoed, te zamen worstelende tegen de vijanden onzer zielen, die het er op toeleggen om ons te beroven van ons geloof, dat dierbaarder dan ons leven is. De kerk is ontzaglijk, gelijk een leger met banieren, wanneer hare bestuurders en leden nauw aan elkaar verbonden zijn, onder den Heere der verlossing, om de vijanden te weerstaan..

3. En ook nog ene uitwendige omstandigheid droeg tot deze wonderbare overwinning bij, al de oversten der landschappen, en de stadhouders, en landvoogden, en die het werk des konings deden, die een koninklijk ambt hadden, verhieven 1) de Joden, ondersteunden hen, hetzij door soldaten, hetzij door allerlei voordelen in wapenen en gunstige plaatsen: want de vreze van Mordechai, den machtigsten eersten minister des rijks, was op hen gevallen.

1) In het Hebr. Menasch'im. Beter: Ondersteunden (letterlijk: waren ondersteunende). De reden waarom, wordt onmiddellijk opgegeven, n.l. omdat de vrees voor Mordechai op hen was gevallen. Mordechai had zulk een groten invloed bij het Perzische hof bekomen, dat de Oversten en de stadhouders en de landvoogden niets tegen zijn wil durfden doen, ja, om bij hem in het gevele te komen, nu ook zijne volksgenoten ondersteunden tegen hun vijanden.

Zo wist God de zaken geheel om te keren, zodat niet de Joden, maar de vijandige heidenen ten onder werden gebracht.

4. Want Mordechai was groot in het huis des konings, en zijn gerucht ging uit door alle landschappen; want die man, Mordechai, werd doorgaans groter.

5. De Joden nu sloegen op al hun vijanden, met den slag des zwaards, en der doding, en der verderving; die gene zwaarden hadden, sloegen hun vijanden met stokken en knotsen neer, en zij deden met hun haters naar hun welbehagen.

6. En in den burcht Susan hebben de Joden gedood en omgebracht vijf honderd mannen, als rond getal genomen.

7. En Parsandatha, en Dalfon, en Asfata,

8. En Poratha, en Adalia, en Aridatha,

10. De tien zonen van Haman, den zoon van Hammedatha, den vijand der Joden, deze, die de gezindheid huns vaders geërfd hadden, en den overigen vijanden van Mordechai en van de Joden tot leidslieden gediend hadden, doodden zij: maar zij sloegen hun handen niet aan den door 1), aan de goederen der gedoden, hoewel zij daartoe de koninklijke toestemming hadden.

1) Niet zonder een bepaald doel wordt het driemaal (vgl. vs. 15 en 16) meegedeeld, dat de Joden in de gestrengste tegenstelling tegen de gezindheid van Haman, die zich den te verwachten buit vooruit liet geven, hun handen aan de goederen der verslagenen niet gelegd hebben.

Want hun doel was niet zich te verrijken met de bezittingen der heidenen, maar enkel en alleen hun leven te beschermen. De heidenen moesten later niet kunnen zeggen, dat zij hen beroofd hadden, maar het moest voor vriend en vijand zo duidelijk mogelijk uitkomen, dat het alles ging, om de gevolgen van den haat en de gramschap van Haman te voorkomen.

Ook valt het op, dat wij nergens lezen, dat de vrouwen en kinderen werden gedood

Had Haman gezegevierd, dan was er van de Joden niemand overgebleven, geen kunne of geslacht was gespaard.

Het volk der belofte handelt geheel anders. Het voerde den strijd Gods en de vijanden ondervinden, dat nooit God, de Heere, ongestraft laat, wat ten kwade tegen Zijn volk wordt begonnen.

11. Ten zelven dage, in den loop van den 13den Adar, kwam voor den koning werd hem meegedeeld het getal der gedoden op den burcht Susan.

12. En de koning zei tot de koningin Esther: Te Susan op den burcht hebben de Joden gedood en omgebracht vijf honderd mannen en de tien zonen van Haman, wat hebben zij al in de andere landschappen des konings gedaan! Hoe groot zal wel het getal van al de gedoden zijn! Wat is nu uwe bede? en het zal u gegeven worden; of wat is verder uw verzoek? het zal geschieden 1), zo gij nog iets te verzoeken hebt, het zal u niet geweigerd worden.

1) Men heeft er zich over verwonderd, dat Ahasveros zo zorgeloos was bij het neervellen van zo vele Perzen. Maar hoeveel van de sterkst bevestigde gebeurtenissen, welke uit de geschiedenis van enen ouderen of lateren tiran verhaald worden, zouden in twijfel kunnen getrokken worden, wanneer men niets wilde geloven, waarover men zich met recht zou moeten verwonderen? Men bedenke slechts, dat Ahasveros juist op dezen tijd tegen Haman en alles, wat met hem in verband stond, enen dodelijken haat had opgevat, daarentegen Esther en Mordechai zeer genegen was. Zulk ene hartstochtelijkheid en zinsverbijstering, als waarvoor een tiran, een lichtvaardig mens van de soort van Ahasveros vatbaar was, zou wel niemand kunnen schilderen. Bovendien kon hij zich gemakkelijk met de gedachte tevreden stellen, dat de Perzen, die door de Joden gedood werden uit eigen beweging in het gevaar gelopen waren.

13. Toen zei Esther, die door Mordechai wel vernomen had, dat er nog vele bittere vijanden der Joden en aanhangers van Haman waren, die slechts ene gelegenheid zochten om het volk Gods leed aan te doen: Dunkt het den koning goed, men late het woord ook morgen doorgaan en den Joden, die te Susan zijn, toe, te doen naar het gebod van heden, zoals het heden geschied is, en men hange de tien zonen van Haman aan de galg, ten teken voor de vijanden, die nog niet verootmoedigd zijn, en opdat het openlijk bekend worde, dat de koning zelf hen heeft laten ombrengen.

Volgens de getuigenissen van Herodotus was het in Perzië gewoonte, de lichamen der ter dood gebrachten nog aan het hout te nagelen.

14. Toen zei de koning, dat men alzo doen zou; en er werd een gebod gegeven te Susan 1), voor den strijd op den 14den, even als op den 13den Adar, en men hing de tien zonen van Haman op aan ene galg, opdat hun eerloosheid te meer zou uitkomen.

1) Dit gebod zag niet op het hangen aan het hout van Hamans zonen, maar op het feit, dat ook op den veertienden de Joden vrijheid kregen, zich tegen hun vijanden te verzetten. In verband

met het verzoek, om Hamans zonen aan het hout te hangen, oordelen we, dat wat Esther nu verzoekt, niet is een zich verdedigen tegen de vijanden, maar een opsporen en onschadelijk maken van hen, die in Susan het met Haman hadden gehouden. Geen wraakzucht bezielde haar, maar zij deed dit, opdat er geen tweede Haman weer zou opstaan en opdat al zijne handlangers en vrienden werden gedood.

Wellicht dat er reeds weer plannen waren beraamd, om Mordechai in ongenade bij den koning te brengen. En voor goed moest elk pogen, om Mordechai en zijn volk leed aan te doen, worden voorkomen.

16. De overige Joden nu, die in de landschappen des konings waren, vergaderden, opdat zij stonden voor hun leven, en rust hadden van hun vijanden, en zij doodden onder hun haters, onder degenen, die hen van hun leven wilden beroven, vijf en zeventig duizend, maar zij sloegen hun hand niet aan den door.

17. Dit geschiedde op den dertienden dag der maand Adar; en op den veertienden daarvan rustten zij, de overige Joden, en zij maakten reeds dezelve dag tot enen dag der gemeenschappelijke maaltijden en der vreugde.

18. En de Joden, die te Susan waren, vergaderden op den dertienden daarvan, der maand Adar, en op den veertienden daarvan, van die maand, om hun vijanden tegen te staan, en zij rustten op den vijftienden daarvan, en zij maakten dezelve tot enen dag der maaltijden en der vreugde.

19. Daarom maakten en maken de Joden van de dorpen, en die in de dorpsteden, in de vlekken woonden en wonen, enen anderen dag dan die in de grotere steden, dan in Susan, Jeruzalem, enz., namelijk den veertienden dag der maand Adar ter vreugde en maaltijden, en enen vrolijken dag, en der zending van delen aan elkaar, een dag waarop men elkaar geschenken zond, vooral van de rijkere aan de armen, opdat ieder zich zou kunnen verheugen (vgl. Nehemia 8: 10,12).

20.

III. Vs. 20-28. Nadat de geschiedenis van de redding des volks ten einde is, wordt nu verklaard, hoe het gedenkfeest van deze grote gebeurtenis, ten gevolge van een schrijven van Mordechai aan alle Joden, als een nieuw feest voor alle volgende geslachten is ingevoerd en algemeen erkend.

20. En Mordechai beschreef deze geschiedenissen, de gebeurtenissen der laatste dagen, en hij zond brieven met deze beschrijving aan al de Joden 1), die in al de landschappen van den koning Ahasveros waren, dien, die nabij, en dien, die verre waren.

1) Dit betekent dus niet, dat hij dit Boek heeft beschreven, maar alleen de geschiedenis, hier vermeld, schreef hij aan de verschillende Joden in de verschillende landschappen met het

doel, dat van nu voortaan elk jaar op den veertienden en vijftienden van de maand Adar het Purimfeest zou worden gevierd.

21. Met het doel, om over hen te bevestigen 1), om het tot ene vaste bepaling te maken, dat zij zouden onderhouden den veertienden dag der maand Adar en den vijftiende dag daarvan in alle en ieder jaar.

1) In het Hebr. Lekajeem aleehem. Beter: om op hen als verplichting te leggen, d.i. om als verplichting voor hen vast te stellen. Als eerste Minister van den Perzischen koning achtte Mordechai zich gerechtigd, om den Joden, als onderdanen van Perzië, te verplichten, den dag der verlossing als feestdag te vieren. Bij koninklijk besluit werd dus deze dag als feestdag vastgesteld. In vs. 23 lezen we, dat de Joden gehoorzaamheid beloven.

22. Naar de dagen, in welke de Joden tot rust gekomen waren van hun vijanden, en de maand, die hun veranderd was van droefenis in blijdschap, en van rouw in een vrolijken dag, dat zij die dagen maken zouden tot dagen der maaltijden, en der vreugde, en der zending van delen, van geschenken aan elkaar, en in 't bijzonder der gaven aan de armen.

Hun gemeenschappelijk gevaar en de gemeenschappelijke redding opende hun harten voor wederkerige vriendelijkheid. Hoe veel te meer betaamt het, dat onze gemeenschappelijke redding door Christus van onze algemene ellende de harten der Christenen aan elkaar verbindt! Wij waren allen ingewikkeld in de schuld en het verderf door de zonde, en dezelfde zonde was de bron van ellende voor ons allen. Wij Christenen zijn allen gekocht door hetzelfde dierbaar bloed; wij allen zijn behouden door dezelfde Almachtigen arm. Dat onze gemeenschappelijke vreugde in de redding door Christus ons overvloedig make in wederkerde liefde. Indien wij doordrongen zijn van de liefde van Christus, zullen wij dan niet allen liefhebben, die de voorwerpen zijn van dezelfde buitengewone rijkdommen van genade? Elke uitdrukking van goddelijke goedheid jegens ons is ene nieuwe verplichting, die op ons gelegd is om goed te doen, vooral aan hen, die het meest onze hulp behoeven. De verlossing door Christus verplicht ons om milddadig te zijn (2 Kor. 8: 9)..

23. En de Joden namen aan om voortaan te doen, wat zij begonnen hadden op den 14den en 15den Adar, en dat Mordechai aan hen geschreven had 1), en waarvan het volgende de korte inhoud is:

1) Dus werden de eerste en de laatste maanden van het jaar gevierd, om gedachtenis te houden, wegens de verleden maanden en dagen, waarin God Zijn volk verlost en bewaard had. Men stelde hier twee dankdagen en oordeelde dezelve niet te veel, om God, wegens zo groot een heil, te loven en te verheerlijken.

Merk hier op, dat niet de dagen, op welke de Joden tegen hun vijanden streden, maar die, op welke zij na de behaalde zege rustten, tot dank- en feestdagen geheiligd werden. Dus werd ook de Sabbat niet ingesteld op dien dag, wanneer God Zijn werk voltooid had, maar op dien, dien Hij ter Zijner rust had geschikt..

24. Omdat Haman, de zoon van Hammedatha, den Agagiet, aller Joden vijand, tegen de Joden boze plannen gedacht had, namelijk hen om te brengen; en dat hij het Pur, dat is, het lot, had geworpen, om te weten den tijd geschikt om hen te verslaan en om hen om te brengen.

25. Maar als zij 1), de zaak van Haman, voor den koning gekomen was, heeft hij a) door brieven bevolen, dat zijne Haman's boze gedachte, die hij gedacht had over de Joden, op zijn eigen hoofd zou wederkeren, en men heeft hem en zijne zonen aan de galg gehangen tot een eeuwige schande.

a) Esther 8: 8.

1) Zij. Velen menen, dat onder zij Esther moet worden verstaan, doch geheel ten onrechte. Van Esther is hier geen sprake. Onder zij is de gehele zaak te verstaan, n.l. de boze plannen van Haman, waarvan in vs. 24 sprake is. Toen deze zaak, dat is de bedoeling van den Schrijver, voor den koning gekomen was. De grondtekst geeft dit ook duidelijk aan.

26. Daarom noemt men die dagen Purim, van den Perzischen naam van dat Pur, hetwelk Haman tot verdelging van het volk Gods geworpen had. Hierom, van wege al de woorden van dien brief (vs. 20), en hetgeen zij zelve daarvan, van die zaak gezien hadden, en wat tot hen overgekomen was 1), wat hen onmiddellijk getroffen had;

1) Om twee redenen werd nu het feest voorgesteld, én omdat Mordechai hen zulks bevolen had, én omdat zij de zaak zelf mee doorleefd hadden. Daarom waren zij te gewilliger, hoewel niet een Goddelijk bevel in deze tot hen gekomen was, om die dagen als feestdagen, als dagen der vreugde voortaan te houden.

27. Bevestigden de Joden, stelden zij vast, en namen, als ene vaste wet, op zich en op hun zaad, en op allen, die zich als proselieten uit de Heidenen tot hen vervoegen zouden, dat men het gebod van het Purimfeest niet overtrade, nooit in onbruik zou laten komen, namelijk de wet, dat zij deze twee dagen den veertienden en den vijftienden van de twaalfde maand zouden houden, naar het voorschrift daarvan en naar den bestemden tijd daarvan, in alle en ieder jaar.

1) Naar het voorschrift daarvan betekent hier, volgens het daarover geschrevene, n.l. door Mordechai. Zo ook het andere, naar den bestemden tijd, wil zeggen, zoals Mordechai den tijd bestemd had.

29.

IV. Vs. 29-32. Mordechai en Esther richtten nog een tweede schrijven aan alle Joden omtrent de viering van de Purim-dagen.

29. Daarna schreef de koningin Esther, de dochter van Abichail, en Mordechai, de Jood, met alle macht, met allen nadruk, opdat ieder die ernstige voorschriften bereidwillig zou

opvolgen, om dezen brief van Purim ten tweeden maal te bevestigen, en niemand de viering zou nalaten.

30. En hij, Mordechai, zond de brieven, in welke het door hem en door Esther uitgevaardigde schrijven bekend gemaakt werd, aan alle Joden in de honderd zeven en twintig landschappen 1) van het koninkrijk van Ahasveros, terwijl hij hen met woorden van vrede en trouw 1) daarin toesprak.

1) Bij gevolg ook naar Jeruzalem, want Syrië en Judea waren onder de landschappen van Ahasveros, en de Joden zouden daar, zowel als in de andere delen van zijn rijk zijn gedood geworden, waarom zij verplicht waren in alle tijden te danken voor hun behoudenis, wijl zij anders geen volk zouden geweest zijn..

2) "Met woorden van vrede" of waarheid, dat is, vol van oprechte liefde en hartelijke begeerte naar hun geluk, *verbis amicis et sinceris*. Of, gelijk anderen willen, heeft Mordechai den Joden voorspoed gewenst en hen vermaand, dat zij moesten leven in liefde en vrede, en getrouw zijn aan hunnen godsdienst, in 't bijzonder in het nakomen van hun belofte, dat zij deze dagen zouden vieren. Mij komt voor, dat Conradus Pellikanus het best gegist heeft naar de bedoeling dezer woorden "vrede en trouw" of waarheid, namelijk dat zij geweest zijn de groetenis aan het hoofd van den brief..

31. Dat zij deze dagen van Purim bevestigen zouden, zouden vaststellen, op hun bestemde tijden, gelijk als Mordechai, de Jood, over hen bevestigd had, hen had opgelegd, en Esther, de koningin, en gelijk als zij het bevestigd hadden, vastgesteld, voor zich zelve en voor hun zaad: de zaken van het vasten en hunlieder geroep 1), also moesten ook de Joden het alles voor zich en hun nakomelingen vaststellen.

1) Men kan dan dit laatste verklaren, dat het Purimfeest moest gevierd worden door, vóór de vreugde aanving, te vasten, zo als de Joden nog heden op den 13den Adar de zogenaamde Esther-vasten hebben..

De zin van vs. 29-31 is deze: De Joden hadden voor zich en hun nakomelingen, in overeenstemming met de verordening van Esther en Mordechai voor de Purimdagen, ook tijden voor vasten en weklagen vastgesteld. Om deze bepaling nu tot ene blijvende verordening voor alle Joden in alle provincies van het Perzische Rijk te maken, laten Esther en Mordechai een tweede schrijven volgen, hetwelk Mordechai aan alle Joden in het ganse koninkrijk van Ahasveros zond..

32. En het bevel van Esther en van Mordechai, dat in dezen laatsten brief gegeven was, bevestigde, stelde vast, de geschiedenissen, de zaken, dat is, de voorschriften of de viering van deze Purim, en het werd, even als de gehele geschiedenis van Mordechai en van Esther, in een boek 1) geschreven.

1) Uit dit boek heeft de vervaardiger van ons Boek Esther waarschijnlijk als uit een geloofwaardig en gelijktijdig geschrift geput..

Het aandenken aan deze merkwaardige gebeurtenis zou onder de Joden, vooral zolang zij in dezelfde afhankelijkheid van dat rijk der wereld bleven, voortgeplant zijn; ook zou ene feestelijke herinnering aan de vreugdevolle wending van deze geschiedenis zeker wel niet achtergebleven zijn, doch dit wordt door de uitdrukkelijke bepalingen van Mordechai en Esther meer bevestigd. Wel is waar hebben beide tegenover de Joden slechts volmacht over aangelegenheden van het wereldrijk, wat zij daarom ten opzichte van de instelling van het feest beperken, verzegelen zij ook niet met des konings ring (vgl. Hoofdstuk 8: 8), maar zij schrijven het als de zodanige, die in hunnen hogen rang aan hun volk zijn blijven denken, en daarom bij hun volksgenoten wel op enig gezag mochten aanspraak maken. Daarom wordt ook in het bericht omtrent de instelling van het feest voor de gehele toekomst der Joden evenzeer de gepastheid en noodzakelijkheid der zaak, als het gewicht der autoriteit van die beide personen op den voorgrond geplaatst (zie Hoofdstuk 9: 14-32); en juist daarop berust het wijdloopige van dit gedeelte, dat sommigen ten onrechte vreemd en aanstotelijk is voorgekomen..

HOOFDSTUK 10.

V. Vs. 1-3. Ten slotte volgt, na ene korte aanwijzing over het overige der regering van koning Ahasveros, welke in de kronieken der Medisch-Perzische koningen uitvoeriger beschreven is, nog ene opmerking over Mordechai's hoge plaats, uitstekenden roem en verdere verdiensten, ten behoeve van zijn volk.

1. Daarna, na deze tijden, leide de koning Ahasveros, daar zijn staatskas door den groten oorlog tegen de Grieken uitgeput was, schatting op het vaste land en op de kleine Aziatische eilanden der Egeïsche en Middellandse zee, want zo uitgebreid was zijn rijk, dat het zich van het verre Oosten tot aan het vaste land van Europa uitstreckte.

2. Het zou ons te vervoeren, zo wij nog meer van Ahasveros en zijn groot rijk wilden zeggen. Al de werken nu zijner macht en zijns gewelds, en de verklaring (de tentoonspreiding) der grootheid van Mordechai, welken de koning groot gemaakt heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken 1), in de Rijksannalen der koningen van Medië en Perzië (Hoofdstuk 2: 23; 6: 1)?

1) Daar deze rijksannalen niet tot ons gekomen zijn, en Xerxes zeer spoedig na de gebeurtenissen van dit boek door Artabanus vermoord werd (zie Ezra 7: 1), zo is het gemakkelijk te verklaren, waarom ons de heidense schrijvers niets van Mordechai en van Esther berichten..

3. Maar het is ook niet te verwonderen, dat zelfs de Rijkskronieken van de grootheid van Mordechai berichten; want de Jood Mordechai was de tweede bij den koning Ahasveros 1); hij was zijn eerste minister en plaatsbekleder; en hij was even zo groot bij de Joden, en aangenaam, hoog geëerd en bemind bij de menigte zijner broederen, zoekende het beste voor zijn volk en sprekende voor den welstand van zijn ganse zaad 2), zijn gehele volk in het Perzische rijk, zodat het gedurende zijn leven rust en vrede had, en zijnen God in alle godzaligheid kon dienen.

1) Een gevolg van den groten invloed van Esther en van Mordechai is het zeker geweest, dat Artaxerxes Longimanus, de opvolger en zoon van Xerxes, ook wanneer hij niet de zoon van Esther geweest is, den Joden zo gunstig was, dat onder hem Ezra en Nehemia hun hervorming in Jeruzalem konden volbrengen.

Van deze geschiedenis voor ons mogen wij onderricht en bemoediging afleiden voor alle oprechte leden van Gods kerk. Indien gij tot haar behoort, verwonder u niet, dat er zijn, die uwen ondergang zoeken. Wacht in geloof en biddende, en de einduitslag zal heerlijk zijn, onze behoudenis is zeker door onzen Heere Jezus Christus. Welke dan ook uwe tegenwoordige moeiten zijn, verblijdt u in de verwachting van de toekomstige zegepraal. Zeg: in alle deze dingen zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, die heeft liefgehad (Rom. 8: 37)..

In de Septuaginta volgen nu nog enige Apocriefe bijvoegsels: a) het bericht hoe het Boek Esther het eerst naar Egypte gekomen is, vgl. Aanhangsel op Esther (Hoofdstuk 5). b) Het verhaal van een droomgezicht, dat Mordechai in het 2e jaar van Artaxerxes (liever Ahasveros) gehad zou hebben, en dat hem het groot gevaar der Joden en hun zegenrijke redding reeds vooruit liet zien. c) De voorstelling, hoe die droom vervuld is..

2) Deze laatste woorden herinneren aan Nehemia, die ook het goede voor zijn volk zocht. De Schrijver wil hiermede zeggen, dat Mordechai, niettegenstaande hij opklom tot de hoogste ereambten, zijn verdrukt volk niet vergat, maar integendeel door woord en daad, door daad en woord het goede voor hen zocht.

Hij is als een andere Jozef, die in Egypte ook ten goede voor zijn geslacht werkzaam was.

Hij zorgde er voor, dat de Joden onder zijne regering een gerust en vreedzaam leven hadden.

Hij en Esther, de koningin, zijn voor het volk, dat nog immer onderworpen was aan de heerschappij van den Perzischen vorst, geweest de vriendelijke beschermers, door God verwekt, opdat, te midden van zoveel dat nog neerdrukte, er overvloedige stof tot blijdschap en vreugde in den Heere zou kunnen zijn.

INHOUD VAN HET BOEK ESTHER

- 1) Esther 1. Verstoting van de koningin Vasthi.
- 2) Esther 2: 1-18. Esther tot koningin verheven.
- 3) Esther 2: 19-23. Ontdekking door Mordechai van een aanslag op des konings leven.
- 4) Esther 3: 1 en 2. Verheffing van Haman tot eersten Minister.
- 5) Esther 3: 3-7. Haman's moordplannen tegen de Joden bedacht.
- 6) Esther 3: 8-15. Haman's plannen door den koning begunstigd.
- 7) Esther 4. Esther door Mordechai van Haman's plannen verwittigd.
- 8) Esther 5. Esther's eerste komst bij den koning.
- 9) Esther 6: 1-3 Ahasveros, slapeloze nacht.
- 10) Esther 6: 4-11. Mordechai's eer.
- 11) Esther 6: 12-14. Haman gekrenkt.
- 12) Esther 7: 1-4. Esther's tweede bede tot den koning.

- 13) Esther 7: 5-10. Haman's val.
- 14) Esther 8: 1 en 2. Mordechai's verheffing.
- 15) Esther 8: 3-8. De boze aanslagen van Haman tegengestaan.
- 16) Esther 8: 9-17. Ahasveros' vergunning aan de Joden, om zich te verdedigen.
- 17) Esther 9: 1-12. De dertiende dag van de maand Adar.
- 18) Esther 9: 13-15. De veertiende dag der maand Adar.
- 19) Esther 9: 16-28. Vaststelling van het Purimfeest.
- 20) Esther 9: 29-32. Vaststelling van den vastendag en den dag der weelagen.
- 21) Esther 10. Vermelding van de grootheid van Mordechai, en van de liefde voor zijn volk.

SLOTWOORD

op het Boek Esther.

Wie de Schrijver van dit Boek is geweest kan niet met zekerheid worden opgegeven.

Hebben sommigen gemeend, dat het Mordechai zelf geweest is, anderen, dat de mannen van de grote Synagoge het hebben opgesteld, verreweg de meesten zijn van gevoelen, dat het iemand is geweest, die tijdens of kort na de gebeurtenissen, hier vermeld, heeft geleefd, in elk geval in den tijd, toen het Perzische rijk nog bestond, dewijl Hij verwijst naar de Rijksannalen van Perzië.

Het grote doel van den Schrijver was, om te beschrijven, op welk een wonderbare wijze het oude Bondsvolk is gered uit de handen van Haman, en hoe er dus voor Israël alle reden is, om te voldoen aan de verplichting, door Mordechai hun opgelegd, om jaarlijks, ter bestemder tijd, het Purimfeest te vieren.

Onder de leiding des Geestes is ons daardoor bericht, hoe de Heere God er op bijzondere wijze voor gezorgd heeft, dat het volk bewaard bleef, waaruit de Messias zou voortkomen, maar ook hoe uit deze geschiedenis blijkt, dat Gods Raad volvoerd wordt, zodat wel de heidenen list op list kunnen beramen, om het volk des Heren uit te roeien, maar dat de Heere hun raad belacht en op Zijn tijd heerlijke verlossing schenkt.

Wat de opmerking aangaat, dat in dit Boek de Naam van God in het geheel niet voorkomt, deze is natuurlijk zeer juist, maar in geen geval blijkt daaruit, dat het niet door een Israëliet is geschreven, of dat het minder betrouwbaar is.

Aan de ene zijde is dit te verklaren uit het feit, dat de Schrijver gebruikt en geraadpleegd heeft de jaarboeken der Perzische koningen, waarin natuurlijk niet de naam van Jehova voorkwam; anderdeels uit het feit, dat de Schrijver enkel de feiten als zodanig heeft weergegeven, zonder in te dalen in de verborgene leidingen Gods, dewijl het verhaal voor zich zelf sprak, dat in deze wonderbare redding van Israël de hand Gods overal was op te merken, zodat ieder, die in een Almachtigen God geloofde en vasthield aan de Voorzienige zorg van Israël's Verbonds-God, tot de slotsom moest komen, dat dit alleen van den Heere was geschied.